PRZEWODNIK MOŻLIWOŚCI

europe direct Katowice

Katowice 2016

Przewodnik możliwości

Szkoła – uczelnia – kariera – rozwój

Małgorzata Sołtys

Monika Szynol

Katowice 2016

„Przewodnik możliwości. Szkoła – uczelnia – kariera – rozwój” – publikacja przygotowana przez Punkt Informacji Europejskiej Europe Direct – Katowice.

UNIA EUROPEJSKA

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej

Komisja Europejska nie bierze odpowiedzialności za treść zamieszczoną w niniejszej publikacji. Poglądy wyrażone w publikacji są poglądami autorów i nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej.

Opracowanie
Małgorzata Sołtys
Monika Szynol

Projekt okładki
Marcin Madejski

Copyright © 2016 by
Punkt Informacji Europejskiej Europe Direct – Katowice

NUMER ISBN 978-83-938760-7-5

Wydawnictwo Punktu Informacji Europejskiej Europe Direct – Katowice

przy Fundacji na Rzecz Wspierania Edukacji i Rozwoju Samorządności
wśród Młodzieży VIRIBUS UNITIS
ul. Kościuszki 6, 40-049 Katowice
tel./fax: (32) 209 17 01, (32) 209 16 90
e-mail: biuro@fundacja.katowice.pl
www.fundacja.katowice.pl

Katowice 2016

Przewodnik możliwości

Szkoła – uczelnia – kariera – rozwój

SŁOWO WSTĘPNE 5

1. SZKOŁA 7

1.1. Edukacja w krajach członkowskich Unii Europejskiej 7

1.2. Możliwości edukacyjne dla przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych 10

1.3. Możliwości edukacyjne dla szkół zawodowych 13

1.4. Rozwój kadry nauczycielskiej 16

1.5. Co jeszcze może Cię zainteresować? 18

1.6. Gdzie szukać informacji? 19

Notatki 20

2. UCZELNIA 21

2.1. Studia zagraniczne 21

2.2. Wymiany studentów 24

2.2.1. Wspólne studia magisterskie 26

2.2.2. Kredyty programu Erasmus+ dla studentów studiów magisterskich 27

2.3. Praktyki i staże dla studentów i absolwentów 29

2.4. Praktyki i staże w instytucjach UE 30

2.5. Czesne i stypendia 39

2.6. Możliwości dla pracowników uczelni 41

2.7. Wsparcie dla naukowców 42

2.7.1. Wsparcie dla młodych naukowców 44

2.8. Uznawanie dyplomów akademickich 46

2.9. Co jeszcze może Cię zainteresować? 48

Notatki 52

3. KARIERA 53

3.1. Zasady podejmowania pracy w krajach Unii Europejskiej 53

3.2. Poszukiwanie pracy w krajach członkowskich Unii Europejskiej 58

3.3. Praca w Unii Europejskiej – co warto wiedzieć? 60

3.4. Uznawanie kwalifikacji zawodowych 65

3.5. Zatrudnienie w instytucjach Unii Europejskiej 70

3.6. Zakładanie własnej działalności gospodarczej w krajach członkowskich Unii Europejskiej 72

3.7. Pierwsza praca? Gwarancje dla młodzieży 74

3.8. Co jeszcze może Cię zainteresować? 76

3.9. Gdzie szukać informacji? 79

Notatki 81

4. ROZWÓJ 83

4.1. Możliwości dla młodzieży i osób pracujących z młodzieżą 83

4.1.1. Mobilność osób pracujących z młodzieżą 85

4.1.2. Międzynarodowe Inicjatywy Młodzieżowe 86

4.1.3. Rozwój polityki młodzieżowej 87

4.2. Możliwości dla osób dorosłych i osób zaangażowanych w edukację dorosłych 88

4.2.1. Platforma EPALE 90

4.3. Wolontariat Europejski 91

4.4. Sport 95

4.5. Kreatywna Europa 97

4.6. Europa dla obywateli 100

4.7. Fundusze Europejskie 102

4.8. Twoja Europa 104

4.9. Co jeszcze może Cię zainteresować? 105

Notatki 108

PODSUMOWANIE 109

Słowo wstępne

Wykorzystywanie stojących przed nami możliwości oraz bycie mobilnym w życiu i na rynku pracy to ostatnio modne wyrażenia, ale też ważne aspekty funkcjonowania we współczesnym świecie – tym samym, który coraz silniej kształtowany jest przez członkostwo Polski w Unii Europejskiej. To właśnie ono daje nam szansę niemal nieskrępowanego przemieszczania się wewnątrz granic zjednoczonej Europy i perspektywę na podejmowanie edukacji, pracy oraz dalszy rozwój w warunkach, które nie były dostępne poprzednim pokoleniom.

Słownik Języka Polskiego PWN mówi nam, że człowiek mobilny to taki, który zdolny jest do sprawnego i elastycznego działania. Na pewno osobę taką cechuje także poszukiwanie i czerpanie zysków z pojawiających się możliwości, a tych wokół nas jest coraz więcej. Uczniowskie wymiany, wolontariat europejski, praca w unijnych państwach czy liczne szkolenia to tylko niektóre z nich – warto zagłębić się w świat szans oferowanych przez Unię Europejską.

Aby ułatwić Wam tę podróż, z przyjemnością przekazujemy w Wasze ręce „Przewodnik możliwości. Szkoła – uczelnia – kariera – rozwój", dzięki któremu dowiecie się, co zjednoczona Europa przygotowała specjalnie dla Was. Przeczytacie o tym, jak uatrakcyjnić codzienną edukację w szkole oraz poprawić jakość nauki na wyższej uczelni. Poznacie zagadnienia związane z pracą w innym kraju i drogę do dalszego rozwoju – zapewniamy, że jest w czym wybierać.

Zapraszamy do lektury i życzymy wielu możliwości!

1. Szkoła

Edukacja jest nieodłącznym elementem życia każdego z nas. Wszyscy chodziliśmy do szkoły – a nawet kilku szkół – i uczestniczyliśmy w różnego typu zajęciach. Oczywiście członkostwo Polski w Unii Europejskiej nie zmienia spoczywającego na nas obowiązku edukacyjnego, może go jednak uatrakcyjnić. Na przykład dzięki uczniowskim wymianom czy praktykom. Chcesz wiedzieć więcej? Zapraszamy do lektury.

1.1. Edukacja w krajach członkowskich Unii Europejskiej

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej umożliwiło wszystkim Polakom nieskrępowane korzystanie z zasady swobodnego przepływu osób, czyli jednego z filarów, na których oparta została współpraca w ramach zjednoczonej Europy. Dzięki temu możesz mieszkać i pracować poza swoją ojczyzną.

Jednakże decyzja o zmianie miejsca zamieszkania pociąga za sobą szereg konsekwencji. Jedną z nich może być edukacja Twoich dzieci, ale bez obaw – zgodnie z unijnym prawem mogą one (jako obywatele Unii Europejskiej) chodzić do szkoły w każdym unijnym kraju i to na takich samych warunkach, jak jego obywatele. Mają też prawo do uczęszczania do klasy z dziećmi w swojej grupie wiekowej, które są na podobnym poziomie wykształcenia, co uczniowie w kraju pochodzenia. Co więcej, prawo to przysługuje niezależnie od znajomości języka ojczystego danego kraju. Oczywiście w edukacji znajomość języka jest nieodzowna, dlatego też Twoje dzieci uprawnione są do pobierania bezpłatnej nauki języka w państwie przyjmującym, która pomoże im zaadaptować się w nowym otoczeniu.

Planując edukację Twojego dziecka za granicą, pamiętać musisz jednak o tym, że funkcjonujące w poszczególnych krajach członkowskich systemy edukacyjne niejednokrotnie bardzo się od siebie różnią. Różnice te dotyczyć mogą niemal wszystkich kwestii: wieku rozpoczęcia edukacji, jej kolejnych stopni oraz momentu specjalizacji – wyboru pomiędzy kształceniem akademickim a zawodowym.

Rozbieżności te pociągają za sobą dwie podstawowe konsekwencje. Pierwszą z nich jest określenie szczebla edukacji odpowiedniego dla Twojego dziecka, który może się różnić od tego z kraju pochodzenia. Drugą – brak automatycznego uznawania świadectw szkolnych z innych państw członkowskich Unii Europejskiej. Może się więc okazać, że zanim zapiszesz swoje dziecko do lokalnej placówki oświatowej, konieczna okaże się wizyta w odpowiednim urzędzie, który odpowiedzialny jest za uznawanie świadectw. W Polsce taką instytucją są kuratoria oświaty.

Informacje o tym, jak wyglądają systemy oświaty w poszczególnych krajach członkowskich Unii Europejskiej, znajdziesz w Eurypedii, czyli (w wolnym tłumaczeniu) Europejskiej Encyklopedii Narodowych Systemów Edukacji: **www.webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php?title=Home**.

PS Przeprowadzka do innego kraju to nie jedyna możliwość, jaką mają uczniowie i nauczyciele polskich szkół (i uczelni wyższych), którzy chcieliby trochę pouczyć się za granicą. Mobilność uczniów, studentów i kadry to bowiem jedna z możliwości, jaką daje Unia Europejska. O mobilności i nie tylko przeczytasz na kolejnych stronach, ale najpierw krótkie wprowadzenie…

…czyli czym jest Erasmus+

Mówiąc najogólniej, „**Erasmus+** to nowy program Unii Europejskiej na rzecz poszerzania umiejętności i zwiększania szans na rynku pracy poprzez edukację, szkolenia, działania na rzecz młodzieży i sportu. W latach 2014-2020 Erasmus+ umożliwi ponad 4 mln Europejczyków odbycie studiów, szkoleń, zdobycie doświadczenia zawodowego oraz pracę w ramach wolontariatu za granicą". W ramach programu finansowane są – zgodnie z jego założeniami – działania instytucji i organizacji podejmowane w obszarze edukacji, szkoleń, młodzieży i sportu w Europie.

Program **Erasmus+**, który rozpoczął swoją działalność 1 stycznia 2014 roku, zawiera w sobie niemal wszystkie elementy funkcjonującego do tej pory programu Uczenie się przez całe życie (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius i Grundtvig) oraz działań realizowanych w ramach akcji Jean Monnet i programu Młodzież w działaniu, a także np. Tempus. Dodatkowo – po raz pierwszy w historii unijnych programów edukacyjnych – fundusze płyną w kierunku wspierania inicjatyw związanych ze sportem. Jednym zdaniem mówiąc: Erasmus+ to połącznie funkcjonujących do tej pory możliwości w zakresie edukacji formalnej oraz pozaformalnej, i to z plusem!

Jakie działania wspiera **Erasmus+**? Lista jest długa. Przede wszystkim jest to mobilność, czyli wyjazdy, podczas których podejmujemy studia, odbywamy praktykę, angażujemy się w wolontariat lub uczestniczymy w szkoleniu.

Erasmus+ ma także długą listę beneficjentów, czyli osób, które mogą z niego skorzystać. Działania planowane w ramach programu dotyczyć mogą np. uczniów, studentów i kadry, a ich realizacja (złożenie odpowiedniego wniosku) należy do szkół, uczelni, przedsiębiorstw i organizacji non-profit.

Program **Erasmus+** składa się z trzech akcji:

- Akcja 1: mobilność edukacyjna,
- Akcja 2: współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk,
- Akcja 3: wsparcie reform w zakresie edukacji,

oraz z dwóch dodatkowych działań – Jean Monnet i Sport.

Dwie pierwsze akcje realizowane są przez Narodowe Agencje, są więc zdecentralizowane. Pozostałe działania zarządzane są centralnie, przez Agencję w Brukseli.

Warto wspomnieć także, że **Erasmus+** skierowany jest nie tylko do 28 państw członkowskich Unii Europejskiej, ale także do krajów EFTA/EOG (Islandia, Liechtenstein, Norwegia) oraz państw kandydujących do UE: Turcji i Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii.

Więcej informacji o programie **Erasmus+** znajdziesz na stronie internetowej **www.erasmusplus.org.pl**.

Uwaga!

Bardziej szczegółowe informacje o możliwościach, jakie poszczególnym grupom osób daje program Erasmus+, znajdziesz w dalszych częściach Przewodnika.

Zapraszamy do lektury.

1.2. Możliwości edukacyjne dla przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych

Twoja szkoła chciałaby współpracować z zagraniczną placówką? Myślisz, że wymiana to dobry pomysł na poprawę jakości uczenia się? Zapoznaj się z programem Erasmus+, a konkretnie jego **Akcją 2: partnerstwa strategiczne**, które polegają na międzynarodowej współpracy placówek edukacyjnych, władz oświatowych i innych organizacji zajmujących się edukacją szkolną.

Dla kogo?

Akcja 2 skierowana jest do takich placówek edukacyjnych, jak: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne i artystyczne – mogą to być zarówno podmioty publiczne, jak i niepubliczne. Ponadto w działaniach uczestniczyć mogą (a czasem muszą) lokalne i regionalne instytucje odpowiedzialne za edukację szkolną (władze oświatowe) oraz organizacje działające w obszarze edukacji szkolnej. Oczywiście wszystkie te podmioty muszą pochodzić z krajów programu.

„Partnerstwo strategiczne"?

Projekty przygotowywane w ramach **Akcji 2** to tzw. partnerstwa strategiczne, czyli po prostu współpraca, która przybierać może trzy formy:

- ***Partnerstwa strategiczne – współpraca szkół***, czyli wspólne działania co najmniej dwóch szkół z dwóch różnych państw,
- ***Partnerstwa strategiczne – współpraca między regionami***, czyli projekty konsorcjów (organizacji współpracujących w celu przygotowania i realizacji projektu) z co najmniej dwóch krajów. W skład każdego partnerstwa musi wchodzić co najmniej jedna szkoła, jeden organ władzy oświatowej oraz jedna inna organizacja działająca w obszarze edukacji,
- ***Partnerstwa strategiczne – współpraca instytucji działających w obszarze edukacji***, czyli działania realizowane przez trzy dowolne instytucje działające w obszarze edukacji i pochodzące z trzech różnych krajów.

Z powyższego wynika więc, że do przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych skierowane są dwa pierwsze partnerstwa: współpraca szkół i współpraca między regionami – za chwilę przyjrzymy się im bliżej, a o ostatnim partnerstwie więcej przeczytacie w ostatnim rozdziale **Przewodnika** (Rozwój).

Co można robić?

W ramach partnerstw strategicznych dotyczących szkół prowadzone mogą być projekty realizujące tzw. priorytety horyzontalne (co najmniej jeden z nich) lub minimalnie jeden priorytet określony odpowiadający danej dziedzinie kształcenia. Na pierwszy rzut oka wydaje się to skomplikowane, ale w rzeczywistości nie jest tak źle. Przykładowe priorytety horyzontalne to bowiem rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych (np. przedsiębiorczość, umiejętności cyfrowe i kompetencje językowe) oraz umożliwienie cyfrowej integracji w zakresie uczenia się (np. wspieranie nauczania opartego na technologiach informacyjno-komunikacyjnych). Z kolei priorytety określone w dziedzinie edukacji szkolnej to między innymi: rozwiązywanie kwestii niskich osiągnięć w zakresie podstawowych umiejętności, wspieranie szkół w celu uniknięcia przedwczesnego przerywania nauki oraz podnoszenie jakości wczesnej edukacji.

UWAGA! Więcej informacji o priorytetach horyzontalnych i określonych – możliwych działaniach realizowanych w ramach programu Erasmus+ - znajdziesz w *„Przewodniku po programie”.*

Jeśli dany projekt realizuje priorytety programu, to w ramach niego zaplanować można szeroki wachlarz działań. Przykładowe działania – wskazane w „Przewodniku po programie” – to między innymi: działania, które prowadzą do zacieśniania współpracy między organizacjami w celu ustanowienia wymiany praktyk, działania promujące opracowywanie, wypróbowywanie lub wdrażanie innowacyjnych praktyk w dziedzinie kształcenia oraz transnarodowe szkolenia i działania z zakresu nauczania lub uczenia się. Forma realizacji powyższych działań zależy od inicjatywy wnioskodawcy – usiądź więc, zaplanuj i napisz.

Czas trwania partnerstw strategicznych dotyczących szkół to od 24 do 36 miesięcy, a wszystkie działania muszą odbywać się w tych państwach, w których znajdują się organizacje w nich uczestniczące.

Oczywiście jednym z działań realizowanych w ramach partnerstw strategicznych może być mobilność, czyli bardzo popularne wymiany uczniów. Mogą to być np. krótkoterminowe wymiany grup uczniów (od 5 dni do 2 miesięcy), długoterminowe mobilności uczniów (od 2 do 12 miesięcy) oraz mobilność łączona, obejmująca krótkoterminowy wyjazd zagraniczny (od 5 dni do 2 miesięcy) i mobilność wirtualną.

Jak to zrobić?

Aby Twoja szkoła mogła wziąć udział w **Akcji 2** programu **Erasmus+**, musi ona znaleźć odpowiedniego partnera lub partnerów, a następnie przygotować i złożyć wniosek.

Wszystkie szczegółowe informacje na temat procedury składania wniosków i obowiązujących terminach znajdziesz na stronie internetowej **www.erasmusplus.org.pl**.

1.3. Możliwości edukacyjne dla szkół zawodowych

Kształcenie i szkolenie zawodowe to dla Unii Europejskiej bardzo ważny sektor. Właśnie dlatego w nowym programie **Erasmus+** przewidziano aż trzy działania skierowane do placówek zajmujących się tym sektorem edukacji. O nich wszystkich – krótko, zwięźle, jasno i w punktach – przeczytasz poniżej.

Akcja 1: mobilność uczniów

- W ramach tej akcji przeprowadzone mogą być, trwające nie dłużej niż 12 miesięcy i nie krócej niż 2 tygodnie, zagraniczne staże w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego, które odbywać mogą się zarówno w placówkach szkolenia zawodowego, jak i w przedsiębiorstwach. Ciekawostką jest to, że integralną część stażu stanowi przygotowanie językowe i kulturowo-pedagogiczne.

PAMIĘTAJ! Działania muszą mieć charakter transnarodowy i muszą w nich uczestniczyć co najmniej dwie organizacje (wysyłająca i przyjmująca) z dwóch różnych krajów.

- Organizacjami uczestniczącymi w danym projekcie mogą być publiczne lub prywatne organizacje działające w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego (np. szkoły) oraz publiczne lub prywatne organizacje prowadzące działalność na rynku pracy lub w dziedzinie kształcenia, szkolenia i na rzecz młodzieży (np. przedsiębiorstwa, izby rzemieślnicze i organizacje pozarządowe).

- Wnioski o realizację projektu mogą składać jedynie organizacje, a nie indywidualni uczestnicy.

- Projekty trwać mogą od 1 roku do 2 lat.

- Więcej informacji: **www.erasmusplus.org.pl**.

Akcja 2: partnerstwa strategiczne

O partnerstwach strategicznych pisaliśmy już w poprzednim rozdziale dotyczącym przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych – zachęcamy do przeczytania, gdyż dotyczą one nie tylko wskazanych szkół, ale także placówek zajmujących się kształceniem i szkoleniem zawodowym.

Natomiast poniżej przypominamy najważniejsze informacje i zwracamy uwagę na pewne specyficzne elementy partnerstw strategicznych w odniesieniu do kształcenia i szkolenia zawodowego:

- Do szkół zawodowych (i innych instytucji szkolenia i kształcenia zawodowego) skierowane są oba opisywane w poprzednim rozdziale partnerstwa strategiczne, czyli współpraca szkół oraz współpraca między regionami. Warto zwrócić jednak uwagę na to, że w ramach partnerstw, poza podmiotami zajmującymi się przede wszystkim nauką, uczestniczyć mogą (a nawet powinny) m.in. przedsiębiorstwa, partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe czy też izby rzemieślnicze. **Erasmus+** kładzie bowiem nacisk na współpracę międzysektorową, która pomóc ma w realizacji najważniejszych celów partnerstw.

- Skoro już mowa o celach partnerstw, to warto wiedzieć, jakie one są – czyli jak brzmią priorytety określone w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego. Przede wszystkim projekty realizowane w ramach programu **Erasmus+** powinny dążyć do podniesienia jakości edukacji zawodowej oraz do lepszego dopasowania jej do potrzeb zmieniającego się rynku pracy. Ponadto zwraca się dużą uwagę na uczenie się oparte na pracy, czyli na tzw. dualny system nauczania, obejmujący edukację i praktykę. W związku z powyższym planowane działania dotyczyć mogą np. opracowywania nowych metod szkoleniowych oraz wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.

UWAGA! Więcej informacji o priorytetach określonych w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego znajdziesz w *„Przewodniku po programie”.*

- Specyficznym, a także ważnym i ciekawym aspektem funkcjonowania programu **Erasmus+** w odniesieniu do placówek zajmujących się kształceniem i szkoleniem zawodowym, jest wspieranie działań koncentrujących się na wdrażaniu **Europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym** (ECVET). System ten jest unijną inicjatywą, która w swoich podstawowych założeniach ma ułatwić zdobywanie kwalifikacji zawodowych (dyplomów, świadectw) i w konsekwencji wspierać mobilność

zawodową – zachęcamy do zapoznania się z ECVET, np. poprzez strony internetowe Komisji Europejskiej.

- Podobnie jak w odniesieniu do placówek kształcenia ogólnego, także projekty koncentrujące się na szkoleniu zawodowym trwać mogą od 24 do 36 miesięcy i muszą obejmować działania przeprowadzane w państwach-siedzibach organizacji uczestniczących w danym projekcie.

- Jeśli chcemy realizować projekt zakładający partnerstwo strategiczne w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego, musimy postąpić dokładnie tak samo, jak w odniesieniu do innych partnerstw, czyli naszym obowiązkiem jest znalezienie instytucji, które chciałyby z nami współpracować oraz napisanie i złożenie wniosku – wszystkich zainteresowanych szczegółami odsyłamy na stronę **www.erasmusplus.org.pl**.

Akcja 2: sojusze na rzecz umiejętności sektorowych

*Sojusze na rzecz umiejętności sektorowych to akcja zarządzana centralnie przez Agencję Wykonawczą do spraw Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego w Brukseli – wnioski na realizację działań należy składać właśnie tam. Zachęcamy także do odwiedzenia strony internetowej Agencji, na której znaleźć można więcej informacji na temat sojuszy, a także wszelkie dokumenty potrzebne do złożenia wniosku (**www.eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus_en**).*

- Sojusze na rzecz umiejętności sektorowych wspierają współpracę pomiędzy podmiotami zajmującymi się kształceniem i szkoleniem zawodowym a przedsiębiorstwami, co służyć ma dostosowaniu oferty edukacyjnej do potrzeb zmieniającego się rynku pracy.

- W partnerstwach uczestniczyć mogą trzy grupy organizacji/instytucji: zajmujące się kształceniem i szkoleniem zawodowym, posiadające wiedzę ekspercką oraz mające funkcje regulacyjne.

- Wśród działań proponowanych w ramach sojuszy wymienić można: tworzenie programów kształcenia i treści szkoleniowych, identyfikowanie potrzeb i wypełnianie luk w zakresie umiejętności w poszczególnych branżach oraz upowszechnianie idei współpracy sektorowej na rzecz kształcenia i szkolenia zawodowego.

- Projekty mogą trwać dwa lub trzy lata.

1.4. Rozwój kadry nauczycielskiej

Program **Erasmus+** kładzie duży nacisk na podnoszenie kompetencji i rozwój kadry nauczycielskiej, rozumiejąc, że to od ich zaangażowania i umiejętności zależeć będzie jakość kształcenia młodych Europejczyków. Dlatego też – w ramach **Akcji 1: mobilność edukacyjna** – przewidziane zostały działania kierowane specjalnie do nauczycieli.

Dzięki nim kadra może między innymi uczestniczyć w szkoleniach lub obserwować pracę swoich kolegów i koleżanek w placówkach zagranicznych. To, jakie konkretnie działania można realizować, zależy od tego, z jakim pracownikiem oświatowym mamy do czynienia. Inne projekty dotyczą bowiem nauczycieli szkolnictwa ogólnego, a inne tych osób, które zajmują się nauczaniem i szkoleniem zawodowym.

Mobilność kadry nauczycielskiej przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych

Przygotowując wniosek w ramach programu **Erasmus+**, można w nim przewidzieć następujące działania:

- prowadzenie zajęć dydaktycznych – nauczyciele mogą więc wyjeżdżać po to, aby prowadzić lekcje w szkole w innym kraju.
- szkolenie kadry – pracownicy mogą uczestniczyć w kursach, szkoleniach lub podjąć się obserwacji pracy kadry w szkole partnerskiej lub innej odpowiedniej placówce (tzw. *job shadowing*).

Tego typu projekty realizowane są najczęściej przez współpracujące szkoły (pełniące rolę organizacji wysyłających i przyjmujących), a uczestniczyć mogą w nich nie tylko nauczyciele, ale także kadra kierownicza szkół, bibliotekarze i inni pracownicy. Projekty mobilności kadry mogą trwać od 2 dni do 2 miesięcy, a w niektórych przypadkach nawet do jednego roku.

Możliwości dla pracowników zajmujących się nauczaniem i szkoleniem zawodowym

W programie **Erasmus+** osobna grupa działań przewidziana została dla tych osób, które zajmują się edukacją zawodową. Działania te mają umożliwić poznanie za granicą nowych metod nauczania i szkolenia, a także zawiązanie międzynarodowych kontaktów pomiędzy placówkami zajmującymi się nauczaniem i szkoleniem zawodowym. W projektach mogą m.in. uczestniczyć: kierownicy instytucji kształcenia i szkolenia zawodowego, nauczyciele, szkoleniowcy z przedsiębiorstw, kierownicy

odpowiedzialni za szkolenie oraz doradcy zawodowi. Podobnie jak w przypadku pozostałych nauczycieli, projekty mogą trwać od 2 dni do 2 miesięcy, a w niektórych przypadkach nawet do jednego roku.

Pracownicy zajmujący się kształceniem zawodowym mogą uczestniczyć w projektach zakładających:

- udział w szkoleniach,
- staże, które mogą odbywać się w przedsiębiorstwach, instytucjach edukacyjnych lub szkoleniowych,
- staże lub obserwacje w miejscu pracy w instytucjach edukacyjnych, szkoleniowych lub w innych odpowiednich miejscach,
- pracę jako nauczyciel oddelegowany w instytucji partnerskiej.

Więcej informacji o rozwoju kadry nauczycielskiej w ramach programu Erasmus+ znajdziesz na stronie internetowej **www.erasmusplus.org.pl**.

Jeśli chcesz, aby Twoja szkoła uczestniczyła w **Erasmusie+**, koniecznie przeczytaj „Przewodnik po programie" oraz zapoznaj się z formularzem wniosku i terminem jego złożenia – wszystko to i znacznie więcej znajdziesz na wskazanej wyżej stronie www.

1.5. Co jeszcze może Cię zainteresować?

Unia Europejska to wyjątkowa organizacja międzynarodowa, której podstawową cechą jest współpraca 28 krajów członkowskich. Idea współpracy przyświecała także Komisji Europejskiej, kiedy tworzyła ona platformę **eTwinning**.

eTwinning, czyli co?

eTwinning to, najkrócej mówiąc, społeczność szkół w Europie. Jest to platforma współpracy osób związanych ze szkolnictwem, które za jej pośrednictwem mogą komunikować się, współpracować i realizować projekty. Do korzystania z **eTwinningu** zapraszani są pracownicy przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i placówek ponadgimnazjalnych (m.in. dyrektorzy, nauczyciele, bibliotekarze).

Jednym z podstawowych zadań **eTwinningu** jest promocja międzynarodowej współpracy szkół przy wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych. Dzięki niemu można realizować projekty w ramach partnerstw placówek edukacyjnych, znaleźć instytucję chętną do współpracy, dzielić się pomysłami i dobrymi praktykami oraz wymieniać materiałami edukacyjnymi.

Co można robić?

W ramach **eTwinningu** realizować można krótko- lub długookresowe projekty (od takich tygodniowych do partnerstw wieloletnich), dotyczące np. kwestii poruszanych w programach nauczania. Projekty powinny wykorzystywać i promować posługiwanie się językami obcymi oraz takimi technologiami, jak komputer, Internet i programy komputerowe.

W programie eTwinning uczestniczą wszystkie kraje członkowskie UE, a także Islandia, Macedonia, Norwegia, Turcja, Armenia, Azerbejdżan, Gruzja, Mołdawia, Ukraina i Tunezja.

Ponadto **eTwinning** zachęca nauczycieli do ciągłego doskonalenia się, oczywiście udostępniając potrzebne do tego narzędzia. Kadra może więc uczestniczyć w warsztatach, szkoleniach, kursach internetowych i seminariach.

Po więcej informacji zapraszamy na strony internetowe **www.etwinning.net** oraz **www.etwinning.pl**.

1.6. Gdzie szukać informacji?

W okresie funkcjonowania programów Comenius oraz Leonardo da Vinci, które oferowały szereg możliwości uczniom placówek kształcenia ogólnego oraz zawodowego, popularność realizowanych w ich ramach projektów była w Polsce bardzo duża. Mamy nadzieję, że szkoły, nauczyciele i uczniowie w równym stopniu docenią perspektywy oferowane przez nową unijną inicjatywę – program **Erasmus+**.

Wszystkie osoby zainteresowane uzyskaniem bardziej szczegółowych informacji o programie zachęcamy do skorzystania z poniższych źródeł informacji lub do kontaktu ze wskazanymi instytucjami.

- Ogólne informacje na temat programu **Erasmus+** znajdziesz na stronach internetowych Komisji Europejskiej:

  www.ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_pl.htm

  www.ec.europa.eu/education/index_pl.htm

- Wszystkie szczegółowe informacje, dokumenty potrzebne do złożenia wniosku, „Przewodnik po programie" oraz aktualności dostępne są tutaj:

  www.erasmusplus.org.pl

- W Polsce rolę Narodowej Agencji Programu Erasmus+ pełni:

  Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
  ul. Mokotowska 43
  00-551 Warszawa
  tel. 22 46 31 000
  e-mail: kontakt@frse.org.pl
  www.frse.org.pl

Zarówno na tej stronie internetowej, jak i pod adresem **www.erasmusplus.org.pl** znaleźć można e-maile i telefony do osób zajmujących się poszczególnymi działaniami w ramach programu **Erasmus+**. Aby je znaleźć, należy otworzyć zakładkę „Kontakt".

Notatki

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

2. Uczelnia

Czy wiesz, że dzięki członkostwu Polski w Unii Europejskiej, możesz studiować gdzie chcesz? Możesz studiować w swojej ojczyźnie, ale też poza granicami swojego państwa – w dodatku możesz przejść tam przez cały tok studiów (studia zagraniczne) albo postudiować tylko chwilę, np. semestr lub dwa w ramach możliwości, jakie oferuje program Erasmus+. Co jeszcze Unia Europejska przygotowała dla studentów, absolwentów i młodych pracowników naukowych? Sprawdź!

2.1. Studia zagraniczne

Wrocław, Warszawa, Katowice, Kraków… a może Londyn? Paryż? Praga lub Bolonia? Jako obywatel Unii Europejskiej masz prawo studiować na dowolnej uczelni wyższej w UE na tych samych warunkach, na jakich studiują w niej obywatele danego kraju. Pamiętaj jednak, że te warunki – w zależności od państwa i poszczególnych uczelni – znacznie się od siebie różnią!

Niezależnie od tego, jak przyjmowani są kandydaci na poszczególne uczelnie w różnych państwach Unii Europejskiej, nikt nie może odmówić Ci prawa do kształcenia lub szkolenia w innym kraju UE ze względu na narodowość. Niemniej jednym z kryteriów może być znajomość miejscowego języka – w niektórych państwach możesz zostać poproszony o zdanie testu językowego.

Inne, specjalne zasady mogą mieć (i zwykle mają) zastosowanie do opłat i stypendiów związanych ze studiowaniem.

Dlaczego nie istnieje jeden system szkolnictwa wyższego?

Zgodnie z podziałem kompetencji pomiędzy Unią Europejską a państwami członkowskimi, system edukacyjny (na wszystkich poziomach) należy do kompetencji poszczególnych państw – Unia Europejska nie może więc w podstawy tych systemów ingerować. Warto zatem we własnym zakresie wszystko sprawdzić – jeszcze zanim

spakujemy walizkę z książkami i pojedziemy do innego państwa. Bez odpowiedniego przygotowania pojechał np. Batista:

Battista jest Włochem i chciał studiować w Wielkiej Brytanii. Ponieważ nie wiedział, że w tym kraju istnieje zcentralizowany system rekrutacji na studia (UCAS), przegapił termin składania wniosków o przyjęcie na uczelnię i musiał czekać do następnego roku akademickiego. Oznaczało to, że zamiast pójść na studia od razu po skończeniu szkoły średniej, Battista miał nieplanowaną roczną przerwę w edukacji.
źródło: www.europa.eu

Gdzie można zasięgnąć informacji o systemach szkolnictwa wyższego w różnych krajach?

Najlepiej jest wejść na strony krajowe – tych państw, w których chcemy studiować. Można skorzystać z następujących stron:

Austria	www.oead.at/welcome_to_austria/education_research/study_in_austria/EN
Belgia (część flamandzkojęzyczna)	www.studyinflanders.be
Belgia (część francuskojęzyczna)	www.studyinbelgium.be/en/higher-education-wallonia-brussels
Bułgaria	www.webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Bulgaria:Higher_Education
Chorwacja	www.studyincroatia.hr/studying-in-croatia/croatian-higher-education-system
Cypr	www.highereducation.ac.cy/en/index.html
Czechy	www.studyin.cz
Dania	www.studyindenmark.dk
Estonia	www.studyinestonia.ee
Finlandia	www.studyinfinland.fi
Francja	www.campusfrance.org/en
Grecja	www.webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Greece:Overview
Hiszpania	www.universidad.es/en/spain/study-spain

Holandia	www.studyinholland.nl
Irlandia	www.educationinireland.com/en
Litwa	www.lietuva.lt/en/education_sience/study_lithuania
Luksemburg	www.luxembourg.public.lu/en/living-luxembourg/education/higher-education/index.html
Łotwa	www.studyinlatvia.lv
Malta	www.nche.gov.mt/default.aspx?pageid50
Niemcy	www.daad.de/deutschland/en
Polska	www.studyinpoland.pl/en
Portugalia	www.dges.mec.pt/en
Rumunia	www.study-in-romania.ro/generaldata.htm
Słowacja	www.studyin.sk
Słowenia	www2.cmepius.si/en/about-slovenia/education-in-slovenia.aspx
Szwecja	www.studyinsweden.se
Wielka Brytania	www.educationuk.org/global
Węgry	www.felvi.hu/for_foreigners
Włochy	www.study-in-italy.it

Pamiętaj, że niektóre ze znalezionych tam informacji mogą nie być aktualne. Warto więc zajrzeć także na strony internetowe uczelni, które Cię interesują – w opisie rekrutacji powinny znajdować się również informacje przydatne dla potencjalnych kandydatów spoza danego państwa, pochodzących z innych państw Unii Europejskiej.

Więcej informacji

- oficjalny portal Unii Europejskiej **www.europa.eu/youreurope/citizens/education/university/admission-entry-conditions/index_pl.htm**
- Europejska Encyklopedia Narodowych Systemów Edukacyjnych **www.eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/eurypedia_en.php**

2.2. Wymiany studentów

Studiujesz i myślisz o wyjeździe za granicę? Uważasz, że nie możesz wyjechać na dłużej, ponieważ będzie to kolidować z zajęciami? A gdyby tak połączyć te dwie kwestie i przez jakiś czas po prostu… studiować za granicą? To możliwe w ramach programu **Erasmus+**.

*Jeśli jesteś w trakcie studiów licencjackich, inżynierskich, magisterskich (lub równoważnych) albo doktoranckich. Jeśli Twoja uczelnia bierze udział w programie **Erasmus+**, czego potwierdzeniem jest posiadanie Karty Erasmusa dla Szkolnictwa Wyższego. Jeśli Twoja uczelnia w danym roku akademickim prowadzi wymianę studentów oraz posiada umowę międzyinstytucjonalną z uczelnią przyjmującą…*

…część swoich studiów możesz odbyć za granicą. Wie o tym już ponad 100 tys. Polaków, którzy w latach 1998 – 2013 wyjechali na stypendium w ramach unijnych inicjatyw skierowanych do młodych ludzi.

Gdzie można studiować?

W programie **Erasmus+** mogą uczestniczyć wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej, państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Islandia, Liechtenstein, Norwegia) oraz państwa kandydujące do UE (Turcja, Była Jugosłowiańska Republika Macedonii), niektóre działania programu są także otwarte dla instytucji z innych państw partnerskich. W przypadku studiów najważniejsze jest to, czy Twoja uczelnia posiada Kartę Erasmusa dla Szkolnictwa Wyższego oraz z jakimi uczelniami podpisała międzyinstytucjonalne umowy.

Karta Erasmusa dla Szkolnictwa Wyższego…
…uprawnia do ubiegania się o fundusze na działania, które uczelnia może realizować w programie Erasmus+ (np. wyjazdy stypendialne studentów i pracowników, udział w projektach typu „Partnerstwo strategiczne", udział w projektach centralnych).

Jeśli Twoja uczelnia nie posiada Karty Erasmusa dla Szkolnictwa Wyższego…
…może złożyć wniosek o jej przyznanie do Agencji Wykonawczej w Brukseli (**www.eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/funding_en**).

Jak długo można studiować za granicą?

W **Erasmusie+** ustalono, że każda osoba studiująca ma prawo wyjechać na 12 miesięcy w ramach studiów pierwszego, drugiego lub trzeciego stopnia oraz na 24 miesiące

w ramach jednolitych studiów magisterskich. Jeśli więc planujesz swoje studia od licencjatu do doktoratu, Twój „kapitał mobilności" wynosi łącznie aż 36 miesięcy! Wyjechać możesz w trakcie dowolnego cyklu studiów. Minimalny czas pobytu na studiach wynosi 3 miesiące.

Jak to zrobić, żeby wyjechać?

Najpierw sprawdź, jaką ofertę zagranicznych studiów w ramach programu **Erasmus+** przygotował Twój uniwersytet lub wydział – to właśnie na swojej macierzystej uczelni będziesz starać się o wyjazd. Sprawdź również, kto jest na niej koordynatorem programu. Zazwyczaj rekrutacja kandydatów odbywa się w roku akademickim poprzedzającym wyjazd. Śledź uważnie uczelniane aktualności, sprawdzaj tablice ogłoszeń, strony internetowe i społecznościowe!

Pamiętaj, że program **Erasmus+** wyjazdy na zagraniczne studia dofinansowuje, jednak wysokość stypendium jest zależna od kraju, do którego się wyjeżdża.

Więcej informacji

- Narodowa Agencja Programu Erasmus+
  www.erasmusplus.org.pl

2.2.1. Wspólne studia magisterskie

To działanie zarządzane przez EACEA (Agencję Wykonawczą Programu Erasmus+). Wspólne studia magisterskie dotyczą studiów II stopnia o międzynarodowym charakterze. Prowadzi je konsorcjum uczelni, w skład którego wchodzą co najmniej trzy uczelnie z trzech różnych państw. Program studiów, trwający rok, półtora roku lub dwa lata, jest realizowany w co najmniej dwóch państwach.

Co trzeba zrobić?

Sprawdź, czy Twoja uczelnia należy do któregoś z uczelnianych konsorcjów i w swojej ofercie proponuje wspólne studia magisterskie. Jeśli chcesz z nich skorzystać, możesz ubiegać się o stypendia wypłacane przez konsorcja uczelni z budżetu programu **Erasmus+**. O przyjęcie na studia oraz o stypendium kandydaci (absolwenci co najmniej studiów I stopnia) wnioskują bezpośrednio do konsorcjum.

Więcej informacji

- Narodowa Agencja Programu Erasmus+
  www.erasmusplus.org.pl

2.2.2. Kredyty programu Erasmus+ dla studentów studiów magisterskich

Warto wiedzieć, że studenci studiów magisterskich, którzy chcą ukończyć pełny program studiów w innym kraju uczestniczącym w programie **Erasmus+**, mogą złożyć wniosek o przyznanie kredytu na pokrycie swoich kosztów.

Ile kredytu można otrzymać?

Kwoty kredytów wynoszą do 12 000 EUR w odniesieniu do jednorocznego programu studiów magisterskich oraz do 18 000 EUR w odniesieniu do dwuletnich studiów magisterskich.

Kredyt może pokrywać zarówno koszty życia, jak i nauki w każdym z państw uczestniczących w programie **Erasmus+**.

Kto może starać się o kredyt?

Aby być kwalifikującym się studentem, musisz:

- być rezydentem jednego z krajów uczestniczących w programie **Erasmus+**,
- ukończyć pierwszy stopień studiów w ramach szkolnictwa wyższego (licencjat lub studia odpowiadające licencjatowi) i zostać przyjęty na drugi stopień studiów (magisterskie lub odpowiadające magisterskim) w instytucji posiadającej Kartę Erasmusa dla Szkolnictwa Wyższego.

Z kolei studia magisterskie (lub odpowiadające magisterskim), na których chcesz studiować, muszą:

- odbywać się w kraju innym niż kraj zamieszkania studenta i innym niż kraj, w którym otrzymałeś dyplom licencjata (lub równoważny, który umożliwia podjęcie nauki w ramach studiów drugiego stopnia),
- stanowić pełny program prowadzący do uzyskania dyplomu.

Gdzie składa się wnioski?

Bezpośrednio do banków, które uczestniczą w programie lub do przedsiębiorstw udzielających kredytów studenckich.

Więcej informacji

- Narodowa Agencja Programu Erasmus+
  www.erasmusplus.org.pl
- oficjalny portal Unii Europejskiej
  www.ec.europa.eu/education/opportunities/higher-education/masters-loans_en.htm

2.3. Praktyki i staże dla studentów i absolwentów

W ramach programu **Erasmus+** studenci (studiów licencjackich, inżynierskich, magisterskich lub równoważnych, a także doktoranckich) mogą wyjeżdżać również na praktyki i staże w przedsiębiorstwach, organizacjach albo instytucjach działających w innych krajach uczestniczących w programie.

Co więcej – na zagraniczną praktykę lub staż mogą wyjeżdżać też absolwenci wyższych uczelni (licencjaci, magistrowie i doktorzy) w ciągu jednego roku od ukończenia studiów. Rekrutacja odbywa się na ostatnim roku nauki – wyjazd absolwenta musi się odbyć (rozpocząć i zakończyć) w ciągu maksymalnie 12 miesięcy od zakończenia studiów (dzień ukończenia studiów powinien określać ich regulamin).

Ile trwają zagraniczne praktyki i staże?

Minimalny czas pobytu na praktykach i stażach wynosi 2 miesiące. Długość pobytu za granicą wliczana jest do łącznego czasu trwania mobilności na tym poziomie studiów, na którym student został zakwalifikowany na wyjazd. Jeśli więc na przykład w ramach programu **Erasmus+** w trakcie studiów licencjackich spędziłeś na zagranicznych studiach sześć miesięcy, Twoja praktyka nie może trwać więcej niż pół roku, ponieważ Twój „kapitał mobilności" wynosi łącznie 12 miesięcy.

Jak aplikować?

Upewnij się, że Twoja uczelnia posiada Kartę Erasmusa dla Szkolnictwa Wyższego. Następnie sprawdź, jaką ofertę zagranicznych praktyk i staży w ramach programu **Erasmus+** przygotowała Twoja placówka lub Twój wydział – to właśnie na swojej uczelni będziesz starać się o dofinansowanie. Niewykluczone, że będziesz mógł samodzielnie znaleźć interesującą Cię instytucję, a w trakcie rekrutacji starać się o środki na wyjazd do wybranego przez siebie miejsca. Śledź uważnie uczelniane aktualności pod kątem naborów na praktyki i staże w ramach programu!

Pamiętaj, że program **Erasmus+** wyjazdy na zagraniczne praktyki i staże dofinansowuje, jednak wysokość stypendium jest zależna od kraju, do którego się wyjeżdża.

Więcej informacji

- Narodowa Agencja Programu Erasmus+
  www.erasmusplus.org.pl

2.4. Praktyki i staże w instytucjach UE

Unia Europejska swoje działania realizuje poprzez szereg organów, które są systemem instytucjonalnym UE. Powszechne jest twierdzenie, że instytucje te są po pierwsze daleko, a po drugie – zatrudniają wyłącznie wysoko wykwalifikowanych specjalistów. Pierwsze stwierdzenie prawdą nie jest – unijne instytucje można znaleźć zarówno w Brukseli i Luksemburgu, jak i w miastach swojego państwa (nie tylko w stolicach krajów swojego pochodzenia!). Drugie stwierdzenie także jest szersze – praca w instytucjach UE może stanowić nie tylko kolejny krok w rozwoju własnej kariery zawodowej, ale także jej początek.

Instytucje europejskie oferują szeroki wybór staży dla studentów i absolwentów wyższych uczelni. Odbycie takiego stażu umożliwia m.in. zdobycie doświadczenia zawodowego i wiedzy o tym, jak funkcjonują te organy oraz jak działa UE, a także pracę w międzynarodowym i wielokulturowym środowisku oraz opanowanie języków obcych do perfekcji.

Staże organizowane są w różnych miastach, a ich czas trwania jest zróżnicowany. W instytucjach UE możliwa jest też realizacja obowiązkowych praktyk zawodowych w ramach studiów wyższych.

Warto wiedzieć, że…
…staże odbywać mogą zarówno studenci, jak i absolwenci oraz lingwiści.

Ogólne kryteria

W zależności od tego, jaki staż lub praktyki nas interesują, będziemy musieli spełnić różne kryteria – odpowiadające instytucji Unii Europejskiej, w której chcemy zdobywać pierwsze doświadczenia zawodowe. Wspólnym kryterium jest dolna granica wieku – musimy mieć ukończone 18 lat.

W większości przypadków wymagane jest obywatelstwo Unii Europejskiej (więc państwa członkowskiego UE – chociaż nie w każdym przypadku tak jest!), ukończone co najmniej studia pierwszego stopnia (zazwyczaj niezależnie od skończonego kierunku) i znajomość co najmniej dwóch języków urzędowych UE (w tym języka ojczystego, jeśli jest językiem urzędowym – warto pamiętać, że język polski też nim jest, a także angielskiego, niemieckiego lub francuskiego).

O szczegółowych kryteriach rekrutacyjnych informują poszczególne instytucje Unii Europejskiej.

Staże i praktyki dla studentów

Niezależnie od tego, na jakim studiujesz kierunku – jeśli interesuje Cię kariera w instytucjach międzynarodowych, w szczególności instytucjach unijnych – z pewnością znajdziesz staż dla siebie.

Komisja Europejska – Wspólne Centrum Badawcze	
Kto?	studenci przygotowujący się do obrony pracy licencjackiej, magisterskiej lub doktorskiej
Jak długo?	od 3 do 5 miesięcy
Gdzie?	Ispra (Włochy), Karlsruhe (Niemcy), Geel (Belgia), Petten (Holandia) lub Sewilla (Hiszpania)
Więcej informacji	**www.ec.europa.eu/jrc/en/working-with-us/jobs**
Parlament Europejski	
Kto?	posiadacze świadectw ukończenia szkoły średniej uprawniających do rozpoczęcia studiów wyższych; pierwszeństwo mają kandydaci, którzy muszą odbyć praktyki w ramach studiów
Jak długo?	od 1 do 4 miesięcy
Gdzie?	m.in. Bruksela, Luksemburg, Strasburg, krajowe biura informacyjne PE
Więcej informacji	**www.europarl.europa.eu/aboutparliament/pl/007cecd1cc/Traineeships.html**
Rada Unii Europejskiej	
Kto?	studenci wyższych uczelni – trzeciego, czwartego lub piątego roku – którzy muszą odbyć praktyki w ramach programu studiów
Jak długo?	od 1 do 5 miesięcy
Gdzie?	Bruksela
Więcej informacji	**www.consilium.europa.eu/council/traineeships-at-the-gsc?lang=pl**
Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny	
Kto?	absolwenci wyższych uczelni lub studenci wyższych uczelni, którzy muszą odbyć praktyki w ramach programu studiów
Jak długo?	od 1 do 3 miesięcy

Gdzie?	Bruksela
Więcej informacji	**www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.traineeships-shortterm**
Europejski Bank Centralny (dla studentów)	
Kto?	studenci mający co najmniej dyplom licencjacki, w tym doktoranci; specjalizujący się w dziedzinie ekonomii, finansów, statystyki, zarządzania, prawa, zasobów ludzkich lub tłumaczeń pisemnych
Jak długo?	od 3 do 12 miesięcy
Gdzie?	Frankfurt nad Menem
Więcej informacji	**www.ecb.europa.eu/ecb/jobs/apply/html/index.pl.html**
Europejski Bank Centralny (dla absolwentów co najmniej I stopnia)	
Kto?	absolwenci wyższych uczelni, którzy ukończyli studia licencjackie w dziedzinie ekonomii i mają zamiar kontynuować naukę na studiach magisterskich/ doktoranckich w zakresie ekonomii na jednym z uniwersytetów o uznanej reputacji międzynarodowej
Jak długo?	od 3 do 12 miesięcy
Gdzie?	Frankfurt nad Menem
Więcej informacji	**www.ecb.europa.eu/ecb/jobs/apply/html/index.pl.html**
Europejski Trybunał Obrachunkowy	
Kto?	studenci posiadający dyplom studiów uniwersyteckich uznanej uczelni wyższej lub którzy ukończyli przynajmniej cztery semestry studiów wyższych w dziedzinie zbliżonej do działalności Trybunału (audyt, budżet, księgowość, administracja, zasoby ludzkie, translatoryka, komunikacja, stosunki międzynarodowe, prawo)
Jak długo?	do 5 miesięcy
Gdzie?	Luksemburg
Więcej informacji	**www.eca.europa.eu/pl/Pages/Traineeships.aspx**

Staże dla absolwentów

Jeśli jesteś absolwentem wyższej uczelni, zastanów się, czy swojej kariery nie chcesz rozpocząć w instytucjach Unii Europejskiej.

Komisja Europejska	
Kto?	absolwenci uczelni wyższych, którzy posiadają dyplom uczelni wyższej

	potwierdzający ukończenie co najmniej trzech lat studiów (co najmniej stopień licencjata)
Jak długo?	5 miesięcy
Gdzie?	Bruksela, Luksemburg, stolice państw członkowskich, delegatury Komisji Europejskiej w państwach poza UE
Więcej informacji	**www.ec.europa.eu/stages/index_en.htm**
oraz (staże we Wspólnym Centrum Badawczym Komisji Europejskiej)	
Kto?	absolwenci wyższych uczelni (studiów licencjackich, magisterskich lub doktoranckich); najpóźniej pięć lat po zdobyciu poprzedniego dyplomu uniwersyteckiego
Jak długo?	od 3 do 5 miesięcy
Gdzie?	Ispra (Włochy), Karlsruhe (Niemcy), Geel (Belgia), Petten (Holandia) lub Sewilla (Hiszpania)
Więcej informacji	**www.ec.europa.eu/jrc/en/working-with-us/jobs**
Parlament Europejski (absolwenci)	
Kto?	absolwenci uczelni wyższych
Jak długo?	5 miesięcy
Gdzie?	Bruksela, Strasburg, Luksemburg, biura informacyjne w państwach członkowskich
Więcej informacji	**www.europarl.europa.eu/aboutparliament/pl/007cecd1cc/Traineeships.html**
Parlament Europejski (osoby niepełnosprawne)	
Kto?	niepełnosprawni absolwenci uczelni wyższych oraz osoby niepełnosprawne posiadające niższe kwalifikacje
Jak długo?	5 miesięcy
Gdzie?	przede wszystkim Bruksela i Luksemburg
Więcej informacji	**www.europarl.europa.eu/aboutparliament/pl/007cecd1cc/Traineeships.html**
Rada Unii Europejskiej	
Kto?	absolwenci uczelni wyższych – obywatele UE, którzy ukończyli co najmniej studia licencjackie (pierwszego stopnia)
Jak długo?	5 miesięcy
Gdzie?	Bruksela

Więcej informacji	**www.consilium.europa.eu/contacts/traineeships-office/traineeships?lang=pl**
Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny	
Kto?	absolwenci uczelni wyższych, którzy ukończyli co najmniej trzyletnie studia
Jak długo?	5 miesięcy
Gdzie?	Bruksela
Więcej informacji	**www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.traineeships**
Komitet Regionów	
Kto?	absolwenci uczelni wyższych – kandydaci z UE lub z krajów będących oficjalnymi kandydatami do członkostwa w UE, którzy ukończyli przynajmniej studia uniwersyteckie pierwszego stopnia i uzyskali dyplom licencjata
Jak długo?	5 miesięcy
Gdzie?	Bruksela
Więcej informacji	**www.cor.europa.eu/en/about/traineeships/Pages/cor-traineeship.aspx**
Europejski Bank Centralny	
Kto?	absolwenci uczelni wyższych w zakresie ekonomii, finansów, statystyki, zarządzania, prawa, zasobów ludzkich lub tłumaczeń pisemnych; obywatele UE, którzy ukończyli co najmniej studia uniwersyteckie pierwszego stopnia i uzyskali dyplom licencjata
Jak długo?	od 3 do 12 miesięcy
Gdzie?	Frankfurt nad Menem
Więcej informacji	**www.ecb.europa.eu/ecb/jobs/apply/html/index.en.html#howto**
Europejski Bank Inwestycyjny	
Kto?	absolwenci uczelni wyższych, którzy mają mniej niż rok doświadczenia zawodowego
Jak długo?	od 1 do 5 miesięcy
Gdzie?	przeważnie Luksemburg
Więcej informacji	**www.eib.europa.eu/about/jobs/working/internships/index.htm?lang=en**
Europejski Trybunał Obrachunkowy	
Kto?	absolwenci wyższych uczelni lub studenci, którzy ukończyli co najmniej cztery semestry studiów wyższych w dziedzinie powiązanej z działalnością Trybunału

	(budżet, audyt, rachunkowość, administracja, zasoby ludzkie, translatoryka, komunikacja, stosunki międzynarodowe, prawo)
Jak długo?	do 5 miesięcy
Gdzie?	Luksemburg
Więcej informacji	**www.eca.europa.eu/pl/Pages/Traineeships.aspx**
Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	
Kto?	absolwenci uczelni wyższych ze specjalizacją w dziedzinie prawa lub nauk politycznych
Jak długo?	5 miesięcy
Gdzie?	Luksemburg
Więcej informacji	**www.curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7008/traineeships**
Biuro Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich	
Kto?	absolwenci wyższych uczelni ze specjalizacją w dziedzinie prawa; absolwenci prawa, którzy prowadzą zaawansowane badania lub doskonalą swoje kwalifikacje w dziedzinie prawa UE
Jak długo?	do 4 miesięcy
Gdzie?	Strasburg lub Bruksela
Więcej informacji	**www.ombudsman.europa.eu/pl/atyourservice/recruitment.faces**
Europejska Służba Działań Zewnętrznych	
Kto?	absolwenci uczelni wyższych (studiów magisterskich lub doktoranckich) w dziedzinie związanej z działalnością delegatur UE (co najmniej 4 lata studiów)
Jak długo?	od 9 do 18 miesięcy
Gdzie?	delegatury UE
Więcej informacji	**www.eeas.europa.eu/jobs/delegations/junior-professional-delegations/index_en.htm**

Staże i praktyki dla lingwistów

W Unii Europejskiej funkcjonują dwadzieścia cztery języki urzędowe. Niezbędni są więc i tłumacze, także dla nich przygotowana została oferta staży i praktyk.

Komisja Europejska	
Kto?	studenci uczelni wyższych specjalizujący się w tłumaczeniach pisemnych; osoby, które ukończyły co najmniej studia licencjackie (pierwszego stopnia) na uczelni wyższej i potrafią tłumaczyć na swój język ojczysty z dwóch języków urzędowych UE (jednym z nich musi być język angielski, francuski lub niemiecki)
Jak długo?	5 miesięcy
Gdzie?	Bruksela, Luksemburg
Więcej informacji	**www.ec.europa.eu/stages/index_en.htm**
Parlament Europejski (absolwenci)	
Kto?	absolwenci wyższych uczelni znający co najmniej trzy języki urzędowe UE; absolwenci posługujący się biegle jednym z języków urzędowych UE lub językiem urzędowym jednego z krajów kandydujących i dobrze znający dwa inne języki urzędowe UE
Jak długo?	3 miesiące (w wyjątkowych przypadkach staż może przedłużyć się o maksymalnie trzy kolejne miesiące)
Gdzie?	Luksemburg
Więcej informacji	**www.europarl.europa.eu/aboutparliament/pl/007cecd1cc/Traineeships.html**
Parlament Europejski (studenci)	
Kto?	studenci wyższych uczelni znający co najmniej trzy języki urzędowe UE; studenci, którzy muszą odbyć praktyki w trakcie studiów oraz którzy posługują się biegle jednym z języków urzędowych UE lub językiem urzędowym jednego z krajów kandydujących i dobrze znający dwa inne języki urzędowe UE
Jak długo?	od 1 do 3 miesięcy (w wyjątkowych przypadkach staż można przedłużyć o maksymalnie trzy miesiące)
Gdzie?	Luksemburg
Więcej informacji	**www.europarl.europa.eu/aboutparliament/pl/007cecd1cc/Traineeships.html**
Europejski Bank Centralny	
Kto?	absolwenci uczelni wyższych na kierunkach ekonomii, finansów, statystyki, zarządzania, prawa, zasobów ludzkich lub tłumaczeń pisemnych; kandydaci z państw członkowskich UE lub z krajów będących oficjalnymi kandydatami do członkostwa w UE, którzy ukończyli co najmniej studia uniwersyteckie pierwszego stopnia i uzyskali dyplom licencjata
Jak długo?	od 3 do 12 miesięcy
Gdzie?	Frankfurt nad Menem

Więcej informacji	**www.ecb.europa.eu/ecb/jobs/apply/html/index.pl.html#howto**
Europejski Trybunał Obrachunkowy	
Kto?	absolwenci studiów wyższych lub studenci, którzy ukończyli co najmniej cztery semestry studiów wyższych w dziedzinie powiązanej z działalnością Trybunału (audyt, budżet, księgowość, administracja, zasoby ludzkie, translatoryka, komunikacja, stosunki międzynarodowe, prawo); studenci posiadający dyplom studiów uniwersyteckich uznanej uczelni wyższej
Jak długo?	do 5 miesięcy
Gdzie?	Luksemburg
Więcej informacji	**www.eca.europa.eu/pl/Pages/Traineeships.aspx**
Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	
Kto?	młodzi tłumacze konferencyjni – młodzi absolwenci studiów w dziedzinie tłumaczeń konferencyjnych
Jak długo?	od 10 do 12 tygodni
Gdzie?	Luksemburg
Więcej informacji	**www.curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7008/traineeships**

Dodatkowe możliwości

Warto również wiedzieć, że jeśli prowadzisz badania związane z integracją europejską, możesz wybrać się na wizytę studyjną – trwającą maksymalnie jeden miesiąc – do Parlamentu Europejskiego. Celem takich wizyt jest umożliwienie obywatelom, którzy ukończyli 18 lat, pogłębienia studiów obejmujących określone tematy dotyczące integracji europejskiej. Obywatele mogą również prowadzić badania w bibliotece lub archiwach historycznych Parlamentu Europejskiego (wyłącznie w Luksemburgu).

Więcej informacji o naukowych wizytach studyjnych w Parlamencie Europejskim znajdziesz na: **www.europarl.europa.eu/aboutparliament/pl/002084aa7c/Study-visits.html**.

O staże ubiegać mogą się również młodzi dziennikarze. Dodatkowym kryterium (obok tych, które spełnić muszą wszyscy studenci i absolwenci, którzy ubiegają się o staż w Parlamencie Europejskim) jest posiadanie kompetencji zawodowych poświadczonych publikacjami, przynależnością do stowarzyszenia dziennikarzy danego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub posiadaniem dziennikarskich kwalifikacji

zawodowych uznawanych w państwach członkowskich UE lub państwach kandydujących do przystąpienia do UE.

Aby dowiedzieć się więcej o opcji dziennikarskiej stażu w Parlamencie Europejskim, sprawdź:
www.europarl.europa.eu/aboutparliament/pl/007cecd1cc/Traineeships.html.

Więcej informacji

- oficjalny portal Unii Europejskiej
  www.europa.eu/about-eu/working-eu-institutions/traineeships/index_pl.htm
- strony internetowe poszczególnych instytucji i organów Unii Europejskiej

2.5. Czesne i stypendia

Johs jest Duńczykiem. Po czterech latach studiów w Stanach Zjednoczonych postanowił wyjechać na dwa lata do Wielkiej Brytanii, żeby ukończyć dwuletnie studia magisterskie. W tamtym czasie rząd duński przyznawał duńskim studentom stypendium na pokrycie kosztów utrzymania na okres do 6 lat. Jednak w przypadku studentów studiujących poza granicami Danii limit wynosił 4 lata. Johs nie wiedział o tym, a ponieważ otrzymywał stypendium przez ostatnie cztery lata spędzone w Stanach Zjednoczonych, niestety nie miał już prawa do stypendium podczas studiów w Wielkiej Brytanii.
źródło: www.europa.eu

Opłaty za studia wyższe są w Europie bardzo zróżnicowane – w niektórych państwach UE studiowanie jest bezpłatne, w innych może wiązać się ze znacznymi kosztami. Wsparcie finansowe w formie stypendiów, dotacji i pożyczek jest udzielane w każdym kraju na innych zasadach.

Chcesz studiować w innym państwie UE?

Jako obywatel Unii Europejskiej, który studiuje na uczelni wyższej w innym państwie członkowskim UE, nie możesz zostać zmuszony do zapłaty wyższego czesnego niż obywatele danego kraju. Jesteś również uprawniony do takich samych stypendiów na pokrycie kosztów czesnego, co obywatele danego państwa. Nie zawsze dotyczy to jednak stypendiów i pożyczek na pokrycie kosztów utrzymania. Niemniej niektóre państwa – z własnej inicjatywy – mogą zadecydować o przyznawaniu zagranicznym studentom stypendiów na pokrycie kosztów utrzymania. Z kolei jeśli nie jesteś obywatelem państwa, w którym chcesz studiować, ale mieszkasz w nim od ponad pięciu lat – jako rezydent – masz prawo do stypendium, które pokryje koszty utrzymania, na takich samych warunkach, jak obywatele tego kraju.

Jak sprawa czesnych i stypendiów dla obcokrajowców wygląda w poszczególnych państwach członkowskich?

Takich informacji poszukiwać można na stronach internetowych poszczególnych uczelni, a także stronach ministerialnych państwa, które Cię interesuje. Informacji o stypendiach na studia zagranicą udzieli Ci również ministerstwo edukacji/ nauki i szkolnictwa wyższego w Twoim państwie.

Pamiętaj, że jeżeli decydujesz się na studiowanie zagranicą, nadal możesz mieć prawo do otrzymywania stypendium na pokrycie kosztów utrzymania od kraju, z którego

pochodzisz – zależy to jednak od decyzji organów w danym państwie. Takie stypendia są często udzielane na ograniczony czas.

Więcej informacji

- oficjalny portal Unii Europejskiej
  www.europa.eu/youreurope/citizens/education/university/fees-and-financial-help/index_pl.htm
- przegląd i porównanie najważniejszych dotacji i stypendiów w krajach UE i poza UE
  www.scholarshipportal.com/#basic

2.6. Możliwości dla pracowników uczelni

Wyjazdy w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych na zagranicznych uczelniach

Z tego typu wyjazdów mogą korzystać nauczyciele akademiccy oraz specjaliści z przedsiębiorstw, a prowadzone przez nich zajęcia muszą być zawsze integralną częścią aktualnego programu nauczania goszczącej uczelni.

Nauczyciele akademiccy mogą wyjeżdżać do zagranicznych szkół wyższych, z którymi ich macierzyste uczelnie podpisały umowy międzyinstytucjonalne. Obie uczelnie – zarówno wysyłająca, jak i przyjmująca – muszą mieć Kartę Erasmusa dla Szkolnictwa Wyższego, a także zatwierdzić indywidualny plan pracy/szkolenia pracownika.

Na zaproszenie uczelni zajęcia dla studentów prowadzić mogą także specjaliści z przedsiębiorstw, instytucji lub organizacji. Polskie uczelnie mogą zapraszać specjalistów z zagranicy, a pracownicy polskich firm mogą prowadzić cykle zajęć na uczelniach w innych państwach, które uczestniczą w programie.

Jak aplikować?

Sprawdź, czy uczelnia, w której pracujesz, posiada Kartę Erasmusa dla Szkolnictwa Wyższego, a następnie, z jakimi zagranicznymi placówkami podpisała umowy międzyinstytucjonalne. Później śledź uczelniane/wydziałowe aktualności, żeby dowiedzieć się o terminie i warunkach rekrutacji.

Wyjazdy w celach szkoleniowych

Pracownicy szkół wyższych mogą również wyjeżdżać do instytucji zagranicznych (takich jak przedsiębiorstwa, organizacje, instytucje edukacyjne, w tym uczelnie) w celu doskonalenia umiejętności i kwalifikacji potrzebnych w pracy, wymiany doświadczeń, poszerzania wiedzy w danej dziedzinie. W ramach wyjazdów mogą uczestniczyć w szkoleniach, seminariach, warsztatach z elementami szkolenia czy wizytach typu *work shadowing*. Trwają one od dwóch dni do nawet dwóch miesięcy.

Więcej informacji

- Narodowa Agencja Programu Erasmus+
  www.erasmusplus.org.pl

2.7. Wsparcie dla naukowców

Jeśli jesteś naukowcem, możesz być zainteresowany podjęciem pracy na wyższej uczelni lub w placówce badawczej, która mieści się w innym państwie Unii Europejskiej – oczywiście, zgodnie ze swobodą przepływu osób, która jest jedną z podstawowych zasad UE, możesz pracować gdzie tylko chcesz.

Na tematy pracy za granicą dowiesz się więcej w rozdziale 3. tego Przewodnika.

Możesz też być zainteresowany nawiązaniem współpracy z naukowcami z zagranicy lub pracą nad projektami podobnymi do Twoich własnych badań. To jednak rodzi wiele pytań – spróbujemy na kilka z nich odpowiedzieć.

Czy mogę korzystać z zagranicznych grantów i szkoleń?

Każdy naukowiec w UE ma prawo do skorzystania z możliwości szkolenia i zatrudnienia finansowanych poprzez krajowe stypendia i granty – nawet jeżeli nie jest obywatelem ani rezydentem tego kraju.

Czy Unia Europejska proponuje wsparcie finansowe?

Oczywiście. To wsparcie może pomóc Ci w zdobywaniu doświadczeń i rozwijaniu kariery naukowej. Zgodnie z własnymi preferencjami warto sprawdzić wskazane strony internetowe:

- finansowanie w ramach stypendiów naukowych w innym państwie Unii Europejskiej – **www.ec.europa.eu/research/mariecurieactions/about-mca/actions/ief/index_en.htm**,
- finansowanie dla unijnych naukowców poza UE – **www.ec.europa.eu/research/mariecurieactions/about-mca/actions/iof/index_en.htm**,
- finansowanie dla naukowców powracających do Europy po pobycie poza UE – **www.ec.europa.eu/research/mariecurieactions/about-mca/actions/cig/index_en.htm**,
- finansowanie dla naukowców spoza UE przyjeżdżających do Europy – **www.ec.europa.eu/research/mariecurieactions/about-mca/actions/iif/index_en.htm**,

- finansowanie międzynarodowych wymian pracowników naukowych – **www.ec.europa.eu/research/mariecurieactions/about-mca/actions/irses/index_en.htm**,
- finansowanie dla młodych naukowców (sieci zatrudniające i szkolące młodych naukowców) – **www.ec.europa.eu/research/mariecurieactions/about-mca/actions/itn/index_en.htm**,
- finansowanie dla partnerstw naukowych (pomiędzy przemysłem a uczelniami wyższymi) – **www.ec.europa.eu/research/mariecurieactions/about-mca/actions/iapp/index_en.htm**.

Warto również zapoznać się z portalem **Euraxess – Researchers in Motion**, który jest unikalną ogólnoeuropejską inicjatywą zapewniającą dostęp do wielu informacji dotyczących prowadzenia badań w Europie, a także ofert pracy i możliwości stypendialnych dla naukowców. Jeśli chcesz wiedzieć więcej, sprawdź – **www.ec.europa.eu/euraxess**.

Gdzie szukać ofert pracy i grantów na badania?

Jeśli poszukujesz ofert pracy dla naukowców oraz nowych możliwości w zakresie badań naukowych, zarówno w swoim państwie, jak i zagranicą, koniecznie wejdź na stronę internetową
www.europa.eu/youreurope/citizens/education/research/jobs/index_pl.htm.

Na tej właśnie stronie zebrane zostały informacje na temat tych możliwości w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej, a także odnośniki do miejsc, w których znaleźć można jeszcze dokładniejsze dane.

Więcej informacji

- oficjalny portal Unii Europejskiej
  www.europa.eu/youreurope/citizens/education/research/index_pl.htm

2.7.1. Wsparcie dla młodych naukowców

Działania Maria Skłodowska-Curie

Jednym z elementów uruchomionego w styczniu 2014 roku programu **Horyzont 2020** są działania **Maria Skłodowska-Curie**, których budżet do 2020 roku wynosi 6,16 mld EUR. W jego ramach wspierane są szkolenia i rozwój kariery naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju umiejętności w zakresie innowacji. Program finansuje mobilność międzynarodową i międzysektorową, która służy prowadzeniu badań w dowolnej dziedzinie (tzw. podejście oddolne), zarówno nad sposobami leczenia ratującymi życie, jak i badania podstawowe (prowadzone bez nastawienia na zastosowanie praktyczne).

Kto może korzystać ze wsparcia?

W ramach programu przyznawane są dotacje na wszystkich etapach kariery naukowców – od doktorantów po wysoce doświadczonych naukowców. To podejście ma zachęcać do mobilności ponadnarodowej, międzysektorowej i interdyscyplinarnej. W ramach działań **Maria Skłodowska-Curie** finansowanie uzyska 25 tys. doktorantów – będzie to więc główny program UE na rzecz ich szkolenia.

Co jest celem wsparcia?

Głównym celem programu jest umożliwienie naukowcom zdobywania nowych umiejętności i poszerzania swoich kompetencji oraz zaoferowanie im atrakcyjnych warunków pracy. Program ma promować nie tylko mobilność pomiędzy krajami, ale także sprzyjać eliminowaniu rzeczywistych i uznaniowych barier między środowiskami naukowymi a innymi sektorami, szczególnie przedsiębiorstwami. Kilka inicjatyw wspiera zaangażowanie przemysłu i innych grup w działalność badawczą doktorantów i postdoktorantów.

Jakie obszary są finansowane?

Po pierwsze – sieci szkoleń innowacyjnych, czyli wsparcie dla innowacyjnych szkoleń młodych naukowców. Po drugie – stypendia indywidualne, które wspierają międzynarodową mobilność doświadczonych naukowców, a także możliwość pracy w środowisku pozaakademickim. Po trzecie – wymiany pracowników zajmujących się badaniami i innowacjami jako wsparcie dla współpracy międzynarodowej i międzysektorowej. Po czwarte – dofinansowania programów regionalnych, krajowych

i międzynarodowych, z których finansowane są szkolenia w zakresie badań lub stypendia związane z mobilnością międzynarodową.

Więcej informacji

- oficjalna strona działania Maria Skłodowska-Curie **www.ec.europa.eu/research/mariecurieactions/index_en.htm**

2.8. Uznawanie dyplomów akademickich

Kathrin uzyskała dyplom uniwersytecki w Niemczech. Następnie przeniosła się do Francji, aby uczęszczać tam na studia podyplomowe. Okazało się jednak, że władze francuskie nie uznały jej dyplomu i zażądały, aby uzyskała dokument potwierdzający jej kwalifikacje wydany przez uczelnię francuską. Po skontaktowaniu się z jednym z francuskich uniwersytetów udało jej się ustalić, że jej stopień mógłby zostać uznany za równoważny z licence *w systemie francuskim – dyplomem wydawanym po ukończeniu studiów 3-letnich, które w jej opinii obejmują znacznie mniejszy zakres materiału niż studia ukończone przez nią w Niemczech. Mimo tego Kathrin musiała ukończyć dwuletnie studia uzupełniające w systemie francuskim, zanim mogła ubiegać się o przyjęcie na wymarzone studia podyplomowe.*
źródło: www.europa.eu

W państwach członkowskich Unii Europejskiej to rządy odpowiedzialne są za systemy kształcenia i mogą w dowolny sposób wprowadzać nowe zasady, w tym zasady dotyczące uznawania lub nieuznawania kwalifikacji zawodowych zdobytych w innych krajach.

Nie możemy więc mówić o automatycznym uznawaniu dyplomów. Konieczne może się okazać przejście krajowej procedury w celu uznania Twojego stopnia naukowego lub dyplomu akademickiego w innym kraju UE, jeżeli to tam zamierzasz kontynuować swoją naukę.

Jeśli już teraz wiesz, że chcesz kontynuować studia w innym państwie, przed wyjazdem upewnij się, że Twój dyplom zostanie uznany w kraju, do którego chcesz wyjechać lub dowiedz się, jak wygląda procedura jego uznania.

Czy można porównać stopnie naukowe?

Oczywiście. W większości przypadków można otrzymać „stwierdzenie porównywalności" dyplomu akademickiego określające, w jakim stopniu odpowiada on dyplomom wydawanym w kraju UE, do którego się wybierasz. Skontaktuj się z Centrum ENIC/NARIC w państwie, w którym starasz się o uznanie swojego dyplomu, w kraju swojego pochodzenia (jeśli po studiach planujesz do niego wrócić) lub w miejscu, w którym będziesz kontynuować naukę albo poszukiwać pracy. W zależności od tego, w którym państwie i w jakim celu Twoje dyplomy zostaną ocenione, centrum ENIC/NARIC samo dokona oceny albo poprosi o nią właściwy organ.

Sieć ENIC (*European Network of Information Centres on academic recognition and mobility*) została utworzona przez Radę Europy i UNESCO; w jej skład wchodzą narodowe ośrodki.

Centra udzielają informacji na temat: możliwości uznania zagranicznych dokumentów o wykształceniu i innych kwalifikacjach, krajowych i zagranicznych systemów edukacji oraz możliwości podjęcia studiów za granicą, włączając w to informacje na temat kredytów studenckich i stypendiów, jak również praktyczne rady związane z mobilnością akademicką i uznawaniem wykształcenia.

Sieć NARIC (*National Academic Recognition Information Centres*) powstała z inicjatywy Komisji Europejskiej. Jej celem jest rozwój współpracy w zakresie wzajemnej uznawalności wykształcenia w krajach członkowskich Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz innych państw centralnej i wschodniej Europy. Ośrodki NARIC są tworzone przez odpowiednie ministerstwa nadzorujące edukację w państwach, jednak zakres ich działania może być różny w poszczególnych krajach.

Obie sieci ściśle ze sobą współpracują.

Zanim poprosisz o ocenę, sprawdź… jaka jest cena takiej usługi (jeśli nie jest bezpłatna)? Jak długo to potrwa? W zależności od państwa, celu i złożoności sprawy dokonanie oceny może zająć kilka tygodni lub nawet miesięcy. Jaki dokument otrzymasz na koniec – zaświadczenie o pełnej równoważności Twojego dyplomu czy sprawozdanie porównawcze? Co możesz zrobić, jeśli nie będziesz zadowolony z wyniku oceny?

Weź pod uwagę, że jeśli przedłożysz swoje dokumenty w formacie Europass, porównanie i uznanie Twoich dyplomów może być znacznie prostsze!

Więcej o dokumentacji Europass dowiesz się z rozdziału 3.8. tego Przewodnika!

Więcej informacji

- Centrum ENIC/NARIC
  www.enic-naric.net
- oficjalny portal Unii Europejskiej
  www.europa.eu/youreurope/citizens/education/university/recognition/index_pl.htm
- dokumentacja Europass
  www.europass.cedefop.europa.eu/pl/home

2.9. Co jeszcze może Cię zainteresować?

Joost, student z Holandii, wyjechał na studia do Wielkiej Brytanii. Pracuje tam w restauracji w niepełnym wymiarze godzin – na podstawie umowy zawartej zgodnie z prawem tego kraju. Od wypłacanego Joostowi co miesiąc wynagrodzenia pracodawca potrąca podatki i składkę na ubezpieczenie społeczne i odprowadza je do brytyjskich urzędów.
W czasie wakacji letnich Joost pracuje na pełen etat w swoim rodzinnym mieście. Tamtejszy pracodawca odprowadza za niego składki do holenderskich organów podatkowych. Joost, którego miejscem zamieszkania do celów podatkowych jest Wielka Brytania, może ubiegać się o zwrot podatku dochodowego od władz Holandii albo zgłosić władzom Wielkiej Brytanii wysokość dochodów uzyskanych w Holandii i opłaconych tam podatków, i na tej podstawie uzyskać ulgę podatkową w Wielkiej Brytanii.
źródło: www.europa.eu

Jeśli w trakcie studiów w innym państwie UE chcesz lub musisz pracować…

Pamiętaj, że studiowanie za granicą wiąże się z koniecznością posiadania wystarczających dochodów – takich, które umożliwiają życie bez ubiegania się o zasiłek. Środki mogą pochodzić z różnych źródeł: od rodziców, współmałżonka albo z pracy zarobkowej.

Jako obywatel UE masz takie samo prawo do pracy podczas studiów w innym kraju UE, jak obywatele danego państwa. Możesz pracować w ramach umowy o pracę, możesz też na własny rachunek. Nie potrzebujesz pozwolenia na pracę, nawet do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze godzin (pamiętaj jednak, że niektóre państwa pozwalają na pracę w nieograniczonej tygodniowo liczbie godzin, jednak inne mogą stosować limity godzin pracy w ciągu semestru lub roku).

Co powinieneś wiedzieć, jeśli studiujesz i pracujesz w innym kraju UE?

Przede wszystkim dowiedz się, jakie zasady regulują przyznawanie świadczeń związanych z chorobą, macierzyństwem i ojcostwem, wypadkami przy pracy i chorobami zawodowymi, rent czy zasiłków. Koniecznie sprawdź też, gdzie będziesz płacić podatki.

Więcej o pracy w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej dowiesz się z rozdziału 3. tego Przewodnika.

Jeśli chodzi o podatki i ubezpieczenie społeczne…

Kiedy przebywasz więcej niż 183 dni (czyli 6 miesięcy) w roku w innym państwie Unii Europejskiej, zostaniesz uznany do celów podatkowych za osobę tam zamieszkałą. Jeśli studiujesz tam i pracujesz, będziesz musiał opłacać składki na ubezpieczenie społeczne i podatki od dochodów uzyskanych w kraju, w którym się uczysz.

Jeżeli podczas wakacji, które spędzisz we własnym kraju, postanowisz pracować, państwo, w którym studiujesz, może opodatkować również dochody uzyskane w innym miejscu. Konieczne może okazać się zgłoszenie takich dochodów w kraju, w którym się uczysz, czasami też odprowadzenie tam podatku dochodowego.

Warto wiedzieć, że…

…wiele państw Unii Europejskiej (chociaż nie wszystkie!) zawarło umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania. W niektórych przypadkach umowy te określają kraj, w którym należy uiścić podatek.

Czy podatki wszędzie są takie same?

Regulacje podatkowe należą do kompetencji poszczególnych państw członkowskich – nie ma jednolitych, unijnych zasad, które określałyby, jak powinny być opodatkowane dochody obywateli UE, którzy studiują, mieszkają, pracują lub przebywają czasowo w innym państwie członkowskim. Dotyczy to zarówno dochodów pochodzących z pensji, jak i emerytur, świadczeń, nieruchomości, spadków, darowizn i innych źródeł.

Przepisy krajowe i wspomniane wcześniej umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania zawarte między państwami również nie obejmują wszystkich możliwych sytuacji, w dodatku znacznie się między sobą różnią.

Niemniej można mówić o pewnych podstawowych zasadach, które w większości przypadków mają zastosowanie do osób przebywających w innym państwie Unii Europejskiej.

Po pierwsze – podatek dochodowy

Zazwyczaj kraj rezydencji podatkowej może opodatkować całość Twoich dochodów uzyskanych w dowolnym kraju. Każde państwo inaczej jednak definiuje zamieszkanie do celów podatkowych, czyli wspomnianą podatkową rezydencję. Zwykle za rezydenta podatkowego zostaniesz uznany w państwie, w którym spędzasz co najmniej 6 miesięcy w roku. Jeśli więc w innym kraju UE spędzasz w ciągu roku krótszy czas, prawdopodobnie zachowasz status rezydenta w państwie swojego pochodzenia.

Warto pamiętać, że…

…zgodnie z przepisami unijnymi, niezależnie od tego, w którym państwie UE władze uznają Cię za rezydenta podatkowego, powinieneś być traktowany dokładnie tak samo, jak obywatele tego państwa i na takich samych warunkach.

W państwie, w którym masz podatkową rezydencję (lub uzyskujesz w nim wszystkie albo prawie wszystkie dochody) masz więc prawo do:

- wszystkich dostępnych świadczeń rodzinnych oraz odliczenia od podatku kosztów opieki nad dziećmi, nawet, jeśli te koszty ponosisz w innym państwie UE,
- wszystkich dostępnych odliczeń podatkowych,
- wspólnego opodatkowania dochodów z małżonkiem, jeśli to możliwe w tym państwie.

Po drugie – podwójne opodatkowanie

Może się zdarzyć, że dwa państwa jednocześnie uznają Cię za rezydenta podatkowego i będą od Ciebie wymagać uiszczenia podatków od całkowitych dochodów uzyskanych w różnych krajach. Taka sytuacja może wiązać się np. z faktem, że mieszkasz w jednym kraju UE, ale studiujesz i pracujesz w innym lub zostałeś na krótki okres oddelegowany za granicę.

Warto więc sprawdzić, które państwa zawarły umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, określające, który kraj może uznać podatnika za rezydenta podatkowego. Wiele takich dwustronnych umów podatkowych przewiduje, że kwota podatku zapłaconego w kraju zatrudnienia zostanie odliczona od podatku, jaki musisz zapłacić w państwie swojego zamieszkania. W innych przypadkach dochód pochodzący z pracy zarobkowej w kraju zatrudnienia może zostać opodatkowany tylko w tym państwie i zwolniony z podatku tam, gdzie znajduje się miejsce Twojego zamieszkania.

Pamiętaj, że…

…stawki podatkowe mogą być różne w poszczególnych państwach członkowskich. Jeżeli stawka podatkowa w kraju, w którym pracujesz, jest wyższa, będzie to stawka, jaką ostatecznie zapłacisz. Nawet, jeżeli podatek zapłacony w tym kraju będzie odliczony od podatku w państwie Twojego zamieszkania lub jeżeli w Twoim kraju zamieszkania będziesz zwolniony z innych podatków.

…aby uniknąć podwójnego opodatkowania, najprawdopodobniej będziesz musiał wykazać, w którym państwie znajduje się Twoja rezydencja podatkowa, a także czy zapłaciłeś już podatek od swoich dochodów. Warto dowiedzieć się w urzędzie skarbowym, jakie dokumenty musisz złożyć.

Jeśli sytuacja jest bardziej skomplikowana niż regulacje podatkowe…

Niewykluczone, że umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania nie przewiduje żadnego rozwiązania albo Twoja sytuacja jest szczególnie skomplikowana. Wtedy należy skontaktować się z właściwym organem podatkowym i zwrócić się o wyjaśnienie konkretnej sytuacji.

Więcej informacji

- oficjalny portal Unii Europejskiej
  www.europa.eu/youreurope/citizens/education/university/working-while-studying/index_pl.htm

Notatki

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

3. Kariera

Powody podejmowania pracy poza miejscem swojego urodzenia i zamieszkania, a nawet jeszcze dalej – w innym kraju – są różne. Czasem zmuszają nas do tego warunki ekonomiczne i sytuacja na krajowym rynku pracy. Czasem wyjeżdżamy, żeby spróbować czegoś nowego lub rozwijać swoje kompetencje i umiejętności. Innym razem decydujemy się na taki krok ze względów osobistych, ale tak naprawdę powody nie mają największego znaczenia. Najważniejsze bowiem jest to, że decyzja w tym zakresie należy tylko do nas – szansę wyjazdu zapewniło nam członkostwo Polski w Unii Europejskiej.

3.1. Zasady podejmowania pracy w krajach Unii Europejskiej

Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej dało wszystkim nam wyjątkową możliwość życia i pracy w każdym z jej krajów członkowskich, bez żmudnych procedur i trudnych do uzyskania zezwoleń. Dlaczego? Odpowiedź jest prosta. Pozwala na to **zasada swobodnego przepływu osób** (w tym także pracowników), będąca jedną z czterech podstawowych zasad, na których oparto funkcjonowanie zjednoczonej Europy. Zasada ta pozwala zarówno na poszukiwanie zatrudnienia, jak i pracę w innym państwie członkowskim zgodnie z regułami dotyczącymi pracowników krajowych – bez dyskryminacji ze względu na przynależność państwową.

Zgodnie z **zasadą swobodnego przepływu osób** wszyscy obywatele Unii Europejskiej mają prawo do nieskrępowanego przemieszczania się, pobytu, osiedlania, podejmowania pracy lub prowadzenia działalności gospodarczej w dowolnie wybranym kraju.

Po upływie tzw. okresów przejściowych Polacy mogą korzystać z możliwości pracy we wszystkich krajach członkowskich.

Wprowadzenie zasady swobodnego przepływu osób pomiędzy krajami członkowskimi wymagało od Unii Europejskiej podjęcia szeregu wysiłków (w tym przede wszystkim

przyjęcia stosownych regulacji prawnych), które pozwoliły na jej realizację w najpełniejszy sposób. Wśród najważniejszych wymienić można: przepisy zmierzające do uznawania kwalifikacji zawodowych; zasady pozwalające na unikanie tzw. podwójnego opodatkowania oraz działania zmierzające do koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Ponadto, aby uprościć obywatelom państw członkowskich poszukiwanie pracy w Unii Europejskiej, a unijnym przedsiębiorcom ułatwić zatrudnianie zagranicznych pracowników, powstała sieć Europejskich Służb Zatrudnienia EURES.

- -

Decyzja o podjęciu pracy w innym kraju, konieczność spakowania walizek i zostawienia za sobą wszystkiego, co znane, to bez wątpienia ogromne wyzwanie. Podejmując je, zadbajcie o realizację jednej ważnej zasady: **bezpieczeństwo przede wszystkim!**

Oczywiście wszystkim wyjeżdżającym do pracy życzymy samych sukcesów, pamiętać musisz jednakże o tym, że mogą spotkać Cię różne – także trudne i przykre, a nawet niebezpieczne – sytuacje. Aby ich uniknąć lub chociaż maksymalnie zminimalizować ryzyko, zapoznaj się z poniższymi zasadami bezpiecznego wyjazdu do pracy za granicę:

Dekalog bezpieczeństwa

1. *Nie łam prawa i nie zgadzaj się na pracę „na czarno" – pamiętaj, że we wszystkich krajach członkowskich Unii Europejskiej Polacy mogą pracować bez specjalnych zezwoleń.*

2. *Pamiętaj, że pracując w danym kraju, podlegać będziesz obowiązującym z nim przepisom prawnym. W miarę możliwości zapoznaj się z nimi przed wyjazdem, dzięki temu dowiesz się między innymi tego, jakie jest minimalne wynagrodzenie, jak wygląda system podatkowy oraz opieka zdrowotna, a także gdzie należy zarejestrować się po przyjeździe. Warto wiedzieć także, że ewentualne spory pomiędzy Tobą a Twoim pracodawcą rozstrzygać będzie sąd pracodawcy, a więc mieszczący się poza Polską.*

3. *Jeśli poszukujesz pracy za granicą, możesz korzystać z usług zarówno państwowych urzędów pracy, jak i prywatnych agencji zatrudnienia lub podjąć się samodzielnego poszukiwania zajęcia. Decydując się na pomoc tych drugich koniecznie sprawdź, czy wybrana przez Ciebie agencja posiada odpowiedni certyfikat (wykaz certyfikowanych podmiotów znajdziesz w Krajowym Rejestrze Agencji Zatrudnienia na stronie internetowej **www.kraz.praca.gov.pl**).*

4. *Korzystając z niepublicznych agencji zatrudnienia, pamiętaj także o kilku innych ważnych zasadach:*

   - *Agencja nie może żądać od Ciebie żadnych opłat, z wyjątkiem faktycznie poniesionych kosztów dotyczących np. tłumaczenia dokumentów lub podróży do kraju – pobieranie opłat za pośrednictwo pracy to naruszenie*

prawa, a dowody wpłaty na wskazane przez agencję konto często nie wystarczają do odzyskania pieniędzy

- *Jeśli agencja chce, żebyś zapłacił za tłumaczenie dokumentów lub przejazd zorientuj się, czy samodzielne ich zorganizowanie nie będzie tańsze. Ponadto nigdy nie płać przed wyjazdem za oferowane przez agencję mieszkanie za granicą – może zdarzyć się, że ono w ogóle nie istnieje,*
- *Upewnij się, czy dana agencja posiada umowę zawartą z pracodawcą zagranicznym, a dotyczącą zlecenia poszukiwania pracowników. Dodatkowo koniecznie domagaj się spisania umowy pomiędzy Tobą a agencją zatrudnienia, powinny zostać w niej określone co najmniej podstawowe warunki pracy: jej wymiar, warunki, płaca i należne świadczenia,*
- *Poproś agencję o przekazanie bezpośredniego kontaktu do zagranicznego pracodawcy i samodzielnie sprawdź, czy praca faktycznie istnieje, jakie są wymagania pracodawcy i warunki zatrudnienia.*

5. *Przygotowując się do emigracji zarobkowej, sprawdź swojego przyszłego pracodawcę. Obejrzyj jego stronę internetową oraz poszukaj dodatkowych informacji na forach internetowych. Dodatkowo możesz skontaktować się z osobami już pracującymi w danej firmie i zapytać ich o warunki pracy. Przede wszystkim jednak upewnij się, czy rzekomo wolne stanowisko pracy rzeczywiście istnieje – możesz np. zadzwonić i dowiedzieć się, czy przedsiębiorstwo prowadzi obecnie rekrutację. Ponadto zapytaj pracodawcę, gdzie i pod jakim numerem zarejestrował swoją działalność gospodarczą, pozwoli to na upewnienie się, że firma, do której chcesz wyjechać, naprawdę funkcjonuje. Podchodź z dystansem do ofert pracy, które zawierają tylko szczątkowe informacje (np. jedynie numer telefonu).*

6. *Wyjeżdżając, zabierz ze sobą dokumenty potwierdzające Twoje kwalifikacje i doświadczenie zawodowe (przetłumaczone na język pracodawcy), a także takie, które będą potrzebne np. do otwarcia konta bankowego. Nikomu nie oddawaj dowodu tożsamości ani paszportu – zawsze warto zabrać ze sobą oba te dokumenty, a nawet ich kserokopie lub zdjęcia – będzie to bardzo pomocne, kiedy zgubimy oryginały lub zostaną nam one ukradzione. Jeśli profesja, którą chcesz podjąć, wymaga specjalnych umiejętności lub kwalifikacji, upewnij się, czy nie należy ona do kategorii zawodów regulowanych. W takim przypadku konieczne będzie uznanie Twoich kwalifikacji zawodowych.*

7. *Oceń obiektywnie swoje umiejętności językowe – Twoje braki w tym zakresie szybko zostaną ujawnione, a wtedy pracodawca może zrezygnować z dalszej współpracy z Tobą. Pamiętaj o tym, że w przypadku braku znajomości języka maleją szanse na znalezienie pracy, aczkolwiek wszelkie postawione przed Tobą wymagania językowe powinny służyć tylko jednemu celowi: upewnieniu się, że znasz język w wystarczającym stopniu, aby pracować w nowym kraju w wybranym zawodzie.*

8. *Zabierz ze sobą wystarczającą sumę pieniędzy, czyli taką, która pozwoli Ci na utrzymanie się w nowym kraju przynajmniej do pierwszej wypłaty. Przed wyjazdem koniecznie sprawdź, jakie są koszty utrzymania w danym państwie, czasem mogą być one bardzo wysokie, a wtedy zabierana przez Ciebie suma pieniędzy musi być odpowiednio wyższa.*

9. *Kup bilet powrotny lub zabierz ze sobą pieniądze pozwalające na jego zakup w dowolnym momencie. Dzięki temu nawet jeśli okaże się, że obiecane Ci miejsce*

pracy nie istnieje lub zatrudnienie całkowicie nie odpowiada Twoim oczekiwaniom, będziesz mógł bezpiecznie wrócić do domu.

10. *Sprawdź, gdzie mieści się najbliższy Twojemu miejscu zatrudnienia polski konsulat lub ambasada. Zabierz ze sobą zarówno dane kontaktowe do tych placówek, jak i do innych podmiotów, które mogą Ci pomóc w tzw. podbramkowej sytuacji (mogą to być np. polskie stowarzyszenia lub organizacje polonijne działające w danym kraju). Ponadto warto mieć przy sobie kontakty do znajomych osób już przebywających za granicą, a także umówić się z rodziną lub znajomymi w Polsce na częstotliwość kontaktów – dzięki temu, w przypadku przedłużającego się braku kontaktu, będą oni mogli zaalarmować odpowiednie służby. Osobom pozostającym w Twojej ojczyźnie zostaw także wszelkie informacje dotyczące zagranicznego pracodawcy i agencji zatrudnienia, jeśli korzystałeś z jej usług.*

Decyzja o poszukiwaniu i podjęciu pracy w innym kraju niewątpliwie – bez względu na jej powody – jest bardzo trudna. Wymaga ona całkowitej zmiany dotychczasowego życia oraz zmierzenia się z zupełnie nową sytuacją. Tak duża życiowa zmiana wymaga rzetelnego przygotowania się, przecież niejednokrotnie nawet mniej radykalne modyfikacje poprzedzamy długim namysłem i serią działań zmierzających do jak najlepszej realizacji zamierzonego celu ostatecznego.

Jeśli rozważyłeś już dokładnie wszystkie za i przeciw wyjazdu za granicę i wiesz, że chcesz pracować w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej, pora odpowiedzieć sobie na pytanie: jak odpowiednio przygotować się do realizacji tych zamierzeń? Mamy nadzieję, że pomoże w tym zamieszczony poniżej mini-przewodnik:

Mini-przewodnik: ABC, czyli jak dobrze przygotować się do wyjazdu za granicę w celu poszukiwania lub podjęcia pracy?

A. Poszukiwanie pracy możesz rozpocząć jeszcze w kraju lub już za granicą. Bez względu na to, którą drogę wybierzesz pamiętaj, że możesz skorzystać z pomocy Europejskich Służb Zatrudnienia EURES, państwowych urzędów pracy, niepublicznych agencji zatrudnienia lub szukać pracy na własną rękę. Każdy Twój wybór pociągnie za sobą określone konsekwencje – dobrze więc go przemyśl i pamiętaj o zamieszczonych powyżej zasadach bezpieczeństwa.

Informacje o poszukiwaniu pracy znajdziesz w rozdziale 3.2.

B. Wiedza. Wyjeżdżając do nowego kraju, przede wszystkim musimy wiedzieć, co może nas tam spotkać i jak wygląda w nim sytuacja pracownika. W tym celu koniecznie – i w miarę możliwości jak najdokładniej – zapoznaj się z warunkami życia i pracy w danym państwie. Dzięki temu dowiesz się między innymi tego, gdzie zarejestrować się po przyjeździe oraz jakie podatki będziesz płacić.

Nie wiesz, jak zdobyć wiedzę? Sprawdź w rozdziale 3.3.

C. Twoje kwalifikacje i umiejętności. Poszukując pracy na pewno wiesz, co chciałbyś robić, ale taka wiedza to nie wszystko. Przede wszystkim musisz bowiem upewnić się, że profesja, którą chcesz wykonywać poza granicami kraju, nie jest zawodem regulowanym, a więc nie pociąga za sobą konieczności rozpoczęcia procedury uznawania kwalifikacji zawodowych.

Uznawanie kwalifikacji? Rozdział 3.4. jest dla Ciebie.

3.2. Poszukiwanie pracy w krajach członkowskich Unii Europejskiej

Znalezienie pracy poza granicami kraju, w którym mieszkasz, może być trudniejsze niż Ci się wydaje. Aby ułatwić to zadanie wszystkim Europejczykom, Komisja Europejska powołała Europejskie Służby Zatrudnienia EURES, czyli sieć współpracy publicznych służb zatrudnienia i ich partnerów na rynku pracy, którą tworzą przede wszystkim ministrowie właściwi ds. pracy, urzędy pracy różnych szczebli (w Polsce urzędy wojewódzkie i powiatowe) oraz związki zawodowe i organizacje pracodawców. Podstawowym zadaniem sieci EURES jest podejmowanie działań ułatwiających realizację zasady swobodnego przepływu osób.

Tyle teorii, teraz konkrety – w czym może pomóc Ci EURES?

Po pierwsze, EURES świadczy usługi z zakresu pośrednictwa pracy. Pomoże Ci więc znaleźć pracę za granicą.

Po drugie, EURES informuje o warunkach życia i pracy w krajach członkowskich Unii Europejskiej, czyli dzięki niemu możesz zdobyć informacje potrzebne do odpowiedniego przygotowania się do wyjazdu do pracy.

Po trzecie, EURES realizuje międzynarodowe projekty oraz podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania i zwalczania przeszkód w mobilności na europejskim rynku pracy.

Ważne: usługi EURES są ogólnodostępne, bezpłatne i skierowane do osób poszukujących pracy, zainteresowanych wyjazdem do innego kraju w celach podjęcia pracy oraz do pracodawców, którzy chcą prowadzić rekrutację pracowników z zagranicy.

EURES i poszukiwanie pracy

Poszukując pracy przy pomocy Europejskich Służb Zatrudnienia, możesz zwrócić się do doradców i asystentów EURES pracujących w wojewódzkich urzędach pracy lub do pośredników pracy ds. EURES, których znajdziesz w powiatowych urzędach pracy.

Koniecznie musisz także odwiedzić **Europejski Portal Mobilności Zawodowej**, który znajduje się pod adresem **www.eures.europa.eu**. Portal (poza szeregiem ważnych i ciekawych informacji) oferuje dwie niezwykle przydatne możliwości:

- przeglądanie bazy ofert pracy pracodawców zainteresowanych rekrutacją pracowników z zagranicy,
- dodanie swojego CV do bazy osób zainteresowanych wyjazdem do pracy (do powyższej bazy dostęp mają pracodawcy, którzy samodzielnie mogą szukać interesujących ich pracowników).

Oczywiście poszukując pracy nie musisz korzystać z usług EURES. Do Twojej dyspozycji są także publiczne służby zatrudnienia z innych państw członkowskich (co wynika z zasady równego dostępu do rynku pracy) – możesz korzystać z ich pomocy dokładnie tak, jak pracownicy krajowi. Ponadto możesz zdecydować się na skierowanie się do niepublicznych agencji zatrudnienia, w takim przypadku koniecznie sprawdź, czy wybrana przez Ciebie agencja posiada stosowny certyfikat (więcej na ten temat znajdziesz w zamieszczonym wcześniej „dekalogu bezpieczeństwa").

Rekrutacja pracowników – czego możesz się spodziewać?

Rekrutacja pracowników w krajach członkowskich Unii Europejskiej nie odbiega zbytnio od tego, do czego przyzwyczaili nas polscy pracodawcy.

Podczas takiego procesu na pewno przyda się CV. Ważne jest to, żeby było ono sporządzone w języku pracodawcy i żeby nie zawierało błędów – bez względu na to, czy biegła znajomość języka będzie nam potrzebna w potencjalnej pracy; CV należy potraktować jako naszą wizytówkę i zadbać o jego 100% poprawność. Starając się o pracę, możemy zostać poproszeni także o napisanie listu motywacyjnego. W jego przypadku zasada jest analogiczna jak przy CV – unikamy błędów. Jeśli Twoja znajomość języka nie jest wystarczająca, poproś o pomoc kogoś, kto sprawniej posługuje się angielskim, niemieckim, francuskim czy każdym innym językiem.

O tym, jak napisać swoje europejskie CV, piszemy w rozdziale 3.8.

Poza tymi dwoma – jak najbardziej standardowymi dokumentami – pracodawcy posługują się czasem formularzami aplikacyjnymi (zawierającymi np. pytania o wykształcenie i doświadczenie zawodowe) lub proszą o przystąpienie do testu sprawdzającego kompetencje. Rekrutacja może także przebiegać poprzez prowadzone rozmowy kwalifikacyjne.

Bez względu na to, jak wygląda proces rekrutacyjny, do którego przystępujesz, pamiętaj o jednym: zawsze, wcześniej czy później, możesz potrzebować przetłumaczonych na język pracodawcy poświadczeń kwalifikacji, czyli m.in. świadectw pracy, dyplomów, certyfikatów lub referencji.

3.3. Praca w Unii Europejskiej – co warto wiedzieć?

Wyjeżdżając do pracy za granicę, warto (żeby nie powiedzieć – należy) zgromadzić sporą dawkę wiedzy. Czego powinna ona dotyczyć? Na pewno poniższych kwestii. Zapraszamy do lektury!

Prawo pobytu, czyli co Ci wolno, a co musisz

To, jakie formalności powinieneś (lub nie musisz) spełnić, realizując Twoje prawo pobytu w jednym z krajów członkowskich Unii Europejskiej, zależy od tego, jak długo przybywasz w danym państwie (i jakie to państwo):

- w przypadku **pobytu krótszego niż trzy miesiące obywatele Unii Europejskiej nie mają obowiązku rejestracji**. Jeśli więc wyjeżdżasz do wybranego państwa np. w celu poszukiwania pracy, a Twój pobyt nie przekracza 3 miesięcy, nie musisz załatwiać żadnych formalności rejestracyjnych. Pamiętać jednak należy o tym, że **niektóre kraje wymagają zgłoszenia swojego pobytu** – do czego wystarczy posiadanie dowodu osobistego lub paszportu. W takiej sytuacji, w odpowiednim terminie, należy zgłosić się do odpowiednich władz (np. lokalnej administracji lub komisariatu policji). Informacje o tym, jakie kraje wymagają rejestracji pobytu znajdziesz tutaj: **www.europa.eu/youreurope/citizens/residence/documents-formalities/reporting-presence/index_pl.htm**.

Bez względu na to, czy kraj, do którego się wybieramy, wprowadził obowiązek rejestracji, należy pamiętać o tym, żeby zabrać ze sobą dowód osobisty lub paszport, dzięki któremu udowodnimy nasze unijne obywatelstwo. Ponadto, w niektórych krajach unijnych, istnieje obowiązek stałego noszenia przy sobie jednego w powyższych dokumentów, a ich brak może skutkować karą. Wyjeżdżając sprawdź więc, czy władze Twojego kraju docelowego także mają takie wymagania – informacje na ten temat znajdziesz tutaj: **www.europa.eu/youreurope/citizens/residence/worker-pensioner/rights-conditions/index_pl.htm**.

- jeśli w kraju członkowskim Unii Europejskiej **przebywasz przez okres dłuższy niż trzy miesiące, konieczna może okazać się rejestracja** we właściwym urzędzie (najczęściej odpowiednim urzędzie miasta lub na policji). Aby się zarejestrować potrzebny będzie oczywiście dowód tożsamości lub paszport, ale także inne dokumenty (np. świadectwo pracy lub dowód ubezpieczenia zdrowotnego). Po rejestracji otrzymasz stosowne zaświadczenie,

potwierdzające Twoje prawo pobytu. Więcej informacji o rejestracji pobytu w poszczególnych krajach członkowskich znajdziesz tutaj: **www.europa.eu/youreurope/citizens/residence/documents-formalities/registering-residence/index_pl.htm**.

- dla osób, które już mieszkają poza granicami swojego kraju, ważne może być także **prawo stałego pobytu** w innym kraju członkowskim Unii Europejskiej, które nabywa się automatycznie, po spełnieniu warunku pięcioletniego, legalnego i nieprzerwanego mieszkania w danym kraju. Więcej informacji o prawie stałego pobytu znajdziesz tutaj: **www.europa.eu/youreurope/citizens/residence/worker-pensioner/rights-conditions/index_pl.htm**.

Warunki życia i pracy, aby uniknąć niespodzianek

Przed wyjazdem do kraju członkowskiego Unii Europejskiej w celu poszukiwania lub podjęcia pracy, konieczne jest także zapoznanie się z panującymi tam warunkami życia oraz pracy.

Na pewno każdy przyszły pracownik powinien więc wiedzieć, ile kosztuje życie w kraju, do którego się wybiera. Pozwoli to zaplanować początek pobytu – zanim znajdziemy pracę lub otrzymamy wynagrodzenie – sprawdź, jaką kwotę musisz ze sobą zabrać, aby zapłacić za mieszkanie, jedzenie czy przejazdy. Koszty życia w poszczególnych krajach znacznie różnią się od siebie, nie daj się zaskoczyć.

Po drugie, trzeba dobrze poznać warunki podejmowania pracy i pobytu. Musisz więc wiedzieć, czy i gdzie powinieneś się zarejestrować oraz czy Twoja profesja jest zawodem regulowanym. Jeśli chcesz pracować na własny rachunek, także czeka Cię solidne przygotowanie dotyczące np. rejestracji działalności gospodarczej. Poza tym warto od razu zorientować się, gdzie mieszczą się placówki, które pomogą w znalezieniu pracy (i oczywiście zabrać ze sobą potrzebne dokumenty).

Jedną z najważniejszych rzeczy, z którymi powinien zapoznać się przyszły pracownik na emigracji zarobkowej, są warunki pracy. Przede wszystkim powinieneś wiedzieć: na jakiej podstawie możesz zostać zatrudniony (np. umowa o pracę, umowy cywilnoprawne) i jakie pociąga to za sobą konsekwencje oraz jakie przepisy obowiązują w zakresie czasu pracy, wynagrodzenia i urlopów. Zorientuj się, ile godzin dziennie/ tygodniowo/ miesięcznie możesz pracować, czy przysługuje Ci minimalne wynagrodzenie oraz na jaki wymiar urlopu możesz liczyć.

Na pewno warto także zainteresować się innymi szczegółowymi kwestiami, związanymi chociażby z prowadzeniem pojazdów, edukacją czy kursami językowymi. O tym, co

jeszcze może Ci się przydać, musisz zdecydować sam, dlatego też przed wyjazdem dobrze wszystko zaplanuj.

Osobną kategorią przepisów, które powinieneś poznać, są kwestie związane z podatkami, zabezpieczeniem społecznym oraz opieką zdrowotną – o podstawowych unijnych zasadach w tym zakresie przeczytasz poniżej.

Podatki, czyli to, co nieuniknione

Pracując, zarabiając i mieszkając w jednym z krajów członkowskich Unii Europejskiej, na pewno będą dotyczyć Cię przynajmniej niektóre jego przepisy podatkowe (np. podatki od nieruchomości czy niektóre opłaty lokalne).

Więcej informacji na temat podatku dochodowego w krajach członkowskich UE znajdziesz tutaj: **www.europa.eu/youreurope/citizens/work/taxes/income-taxes-abroad/index_pl.htm#**.

Niestety w najważniejszej kwestii, czyli podatku dochodowego od osób fizycznych, nie istnieją ogólnoeuropejskie przepisy dotyczące jego wysokości, poboru czy też przysługujących ulg. Dlatego niezwykle istotne jest dokładne zapoznanie się z przepisami podatkowymi kraju, do którego się wybieramy.

Bardzo wiele informacji na powyższe tematy znajdziesz na stronie **www.eures.praca.gov.pl**, w zakładce „Poznaj warunki życia i pracy" – koniecznie się z nimi zapoznaj!

Na początek powinieneś dowiedzieć się, jaki kraj będzie Twoim **krajem rezydencji podatkowej**, czyli państwem zwykle uprawnionym do opodatkowania całości Twoich dochodów (niezależnie od źródła ich pochodzenia i kraju uzyskania). W tym zakresie definicje stosowane przez poszczególne kraje także się różnią, ale najczęściej uznany zostaniesz za rezydenta w tym kraju, w którym spędzasz co najmniej 6 miesięcy w roku.

Następnie powinieneś poszukać informacji o tym, jakie podatki będziesz płacić oraz kto powinien je odprowadzać (Ty czy pracodawca). W tym celu najlepiej skontaktować się z urzędem skarbowym lub innym organem podatkowym.

Unikanie podwójnego opodatkowania

Dobrą informacją w zakresie płacenia podatków w Unii Europejskiej jest to, że jej państwa członkowskie podejmują działania w zakresie unikania podwójnego

opodatkowania, a więc wyeliminowania sytuacji, w których dana osoba będzie musiała płacić podatki w więcej niż jednym kraju. W tym celu zawierane są specjalne umowy, określające np. odliczenie kwoty podatku już zapłaconego w kraju zatrudnienia, od podatku płaconego w miejscu zamieszkania.

Więcej informacji o unikaniu podwójnego opodatkowania znajdziesz tutaj:
www.europa.eu/youreurope/citizens/work/taxes/double-taxation/index_pl.htm.

Aby dowiedzieć się, jakie kroki podjąć w celu uniknięcia płacenia podwójnych podatków, skontaktuj się z urzędem skarbowym.

Zabezpieczenie społeczne – pomoc państwa w różnych sytuacjach

Wyjeżdżając do innego kraju, koniecznie trzeba zdawać sobie sprawę z tego, że w poszczególnych krajach członkowskich funkcjonują odmienne systemy zabezpieczenia społecznego. Kwestie te nie są bowiem regulowane przez prawo Unii Europejskiej, ale przez ustawodawstwo krajowe, co oznacza, że państwa mają całkowitą swobodę w ich kształtowaniu.

Czasem różnice występujące w poszczególnych krajach mogą być naprawdę duże. Doskonale świadczy o tym historia pewnej Dunki:

Pochodząca z Danii Line mieszkała i pracowała na Cyprze. Gdy straciła tam pracę, złożyła wniosek o zasiłek dla bezrobotnych.
Była rozczarowana, kiedy powiedziano jej, że ma prawo do zasiłku jedynie przez 156 dni. W Danii byłby on wypłacany nawet przez okres do 4 lat. Nigdy by się nie spodziewała, że różnica może być aż tak duża.
źródło: europa.eu

Jednakże, aby uniknąć sytuacji, w której zostaniesz pozbawiony jakiejkolwiek pomocy ze strony państwa, przepisy prawa unijnego określają, którym krajowym systemem powinieneś być objęty oraz wprowadzają koordynację systemów zabezpieczenia społecznego, określającą Twoje prawa.

To, jakie przepisy dotyczące zabezpieczenia społecznego Cię obowiązują, zależy od tego, jaki jest status Twojego zatrudnienia (np. umowa o pracę, osoba bezrobotna) oraz od kraju zamieszkania. Bez względu na to, czy Twoje zabezpieczenie społeczne regulować będą przepisy kraju ojczystego czy innego, koniecznie zapoznaj się z odpowiednimi przepisami administracyjnymi i spełnij stawiane przed Tobą wymogi.

Warto także wspomnieć o tym, że w Unii Europejskiej obowiązuje tzw. zasada transferu świadczeń. Dzięki niej świadczenia pieniężne przysługujące w danym kraju, możesz otrzymać mieszkając w innym miejscu.

Na unijnych stronach internetowych znajdziesz wiele szczegółowych informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego. Koniecznie zapoznaj się z poniższymi podstronami:
www.ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=858&langId=pl,
www.europa.eu/youreurope/citizens/work/unemployment-and-benefits/index_pl.htm.

Opieka zdrowotna – na wszelki wypadek

Jeśli wyjeżdżasz do jednego z krajów członkowskich na krótki czas (np. na wakacje), dostęp do opieki zdrowotnej – w przypadku konieczności rozpoczęcia nieplanowanego leczenia – gwarantuje Ci posiadanie europejskiej karty ubezpieczenia społecznego (EKUZ). Jak jednakże wygląda sytuacja, jeśli przebywasz za granicą dłużej?

Przede wszystkim, przeprowadzając się do innego kraju członkowskiego Unii Europejskiej, możesz korzystać z oferowanej tam opieki zdrowotnej na takich samych zasadach, jak mieszkańcy tego kraju. Pozostaje jednak pytanie, kto za to zapłaci? W tym przypadku zasada jest taka sama, jak w odniesieniu do umówionego powyżej zabezpieczenia społecznego, czyli wskazanie systemu opieki zdrowotnej pokrywającego koszty Twojego leczenia zależy od statusu zatrudnienia (np. umowa o pracę, osoba bezrobotna) oraz kraju zamieszkania. Oczywiście najczęściej podlegać będziesz systemowi kraju, w którym pracujesz i do którego opłacasz stosowne składki.

Więcej informacji o leczeniu za granicą znajdziesz tutaj:
www.europa.eu/youreurope/citizens/health/index_pl.htm.

Co jeszcze chciałbyś wiedzieć?

Wiadomo, ile osób, tyle sytuacji i potrzeb. Każda osoba wyjeżdżająca do pracy za granicę może potrzebować także innych informacji niż te dotyczące pobytu, warunków życia i pracy, podatków, zabezpieczenia społecznego oraz opieki zdrowotnej.

Odpowiedzi na wiele pytań znajdziesz dzięki portalowi Twoja Europa: **www.europa.eu/youreurope/citizens/index_pl.htm**. Zachęcamy do czytania!

3.4. Uznawanie kwalifikacji zawodowych

Jeśli chcesz pracować w jednym z krajów członkowskich Unii Europejskiej, konieczne może okazać się uznanie Twoich kwalifikacji zawodowych, które dotyczy szczególnej grupy tzw. **zawodów regulowanych**. Jakie zawody należą do tej grupy? Odpowiedź nie jest niestety taka prosta. Najogólniej mówiąc, zawody regulowane to wszystkie te profesje, na wykonywanie których potrzebujemy specjalnego zezwolenia, ukończenia konkretnej szkoły, kursu, studiów lub praktyki zawodowej, a czasem także spełnienia innych wymogów (np. członkostwa w samorządzie zawodowym). Problem polega jednakże na tym, iż decyzja o tym, jaki zawód uznajemy za regulowany i jakie kryteria powinna spełnić osoba go wykonująca, każdorazowo należy do władz poszczególnych państw członkowskich, czyli nie jest to ustalane na poziomie unijnym. W konsekwencji w każdym z 28 państw Unii Europejskiej obowiązuje inna lista zawodów regulowanych.

Kwestia uznawania kwalifikacji uregulowana została w dyrektywie 2005/36/WE z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych.

Z tego wynika jedna podstawowa zasada: **wyjeżdżasz do pracy za granicę? Sprawdź, czy Twój zawód jest tam regulowany!**

„Moritz jest instruktorem narciarstwa w Austrii, który chce pracować w tym zawodzie we francuskim ośrodku narciarskim w Ventron. Przed wyjazdem do Francji sprawdził w wykazie zawodów regulowanych, czy instruktor narciarstwa jest we Francji zawodem regulowanym. Ponieważ nie znalazł w wykazie tego zawodu, uznał, że nie jest on we Francji regulowany i zaczął tam udzielać lekcji jazdy na nartach.
Podczas kontroli dowiedział się, że skoro nie uzyskał uznania swoich kwalifikacji zawodowych, nie jest uprawniony do udzielania lekcji we Francji. W tym kraju instruktor narciarstwa stanowi część bardziej ogólnego zawodu nauczyciela sportów zimowych."
źródło: europa.eu

Podczas samodzielnego sprawdzania, czy Twój zawód jest regulowany w wybranym kraju, musisz zachować pewną dozę ostrożności. Jest to konieczne dlatego, że czasem dana profesja stanowi element większej całości, jest więc częścią szerszej kategorii zawodowej. Przestrogą niech będzie prawdziwa historia Moritza:

Jak sprawdzić, czy mój zawód jest regulowany np. w Niemczech czy Francji?

Skorzystaj ze specjalnie w tym celu przygotowanej bazy, którą znajdziesz pod adresem: **www.ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof**.

W bazie tej wskazane są także urzędy, które odpowiedzialne są za przyznawanie prawa do wykonywania konkretnego zawodu. Ponadto zawsze możesz skontaktować się z jednym z krajowych punktów kontaktowych ds. uznawania kwalifikacji zawodowych, których listę znajdziesz na stronie internetowej:
www.ec.europa.eu/growth/single-market/services/qualifications/contact/national_contact_points_en.htm.

W Polsce ośrodek informacji ds. uznawania kwalifikacji zawodowych funkcjonuje przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego (tel. +48 22 52 92 266, + 48 22 628 67 76 e-mail: kwalifikacje@mnisw.gov.pl).

Uznawanie kwalifikacji zawodowych – jakie sytuacje mogą Cię spotkać?

Wyjeżdżając do pracy za granicę, możesz mieć do czynienia z czterema różnymi sytuacjami:

- Twój zawód nie jest regulowany ani w kraju pochodzenia, ani w kraju docelowym. W tym przypadku nie musisz podejmować żadnych dodatkowych kroków i po prostu rozpoczynasz pracę,

- Twój zawód jest regulowany w kraju pochodzenia, ale nie w kraju docelowym. Dla Ciebie to także korzystna sytuacja. Nie musisz przechodzić procedury uznawania kwalifikacji zawodowych, a Twoje zdobyte wcześniej szczególne kompetencje i umiejętności na pewno będą dodatkowym atutem dla potencjalnego pracodawcy,

Czy wiesz, że w Polsce jest 380 zawodów regulowanych, czyli najwięcej w UE?

- Twój zawód nie jest regulowany w kraju pochodzenia, lecz jest w kraju docelowym. W takiej sytuacji musisz dokładnie zapoznać się z wymogami, jakie stawiane są osobom zajmującym się daną profesją w kraju, do którego wyjeżdżasz. Jeśli je spełniasz lub posiadasz wystarczające doświadczenie zawodowe (co najmniej 2 lata pracy w ciągu ostatnich 10 lat), możesz rozpocząć procedurę uznawania kwalifikacji zawodowych. Jeśli nie, pozostaje Ci podjęcie takich działań, które w przyszłości pozwolą na wykonywanie swojego zawodu w wybranym państwie (np. ukończenie kursu lub zdobycie doświadczenia),

- Twój zawód jest regulowany zarówno w kraju pochodzenia, jak i w kraju docelowym. W tym przypadku procedura będzie analogiczna do opisanej

powyżej: sprawdzamy, czy spełniamy wymogi, a jeśli tak, staramy się o uznanie naszych kwalifikacji i zdobycie stosownego zezwolenia.

Już wiem, że mój zawód jest regulowany – co dalej?

Jeśli wiesz już, że Twój zawód jest regulowany w kraju, w którym chciałbyś go wykonywać, pozostaje jeszcze odpowiedź na pytanie, do której grupy zawodów regulowanych jest on zaliczany i jak w związku z tym wyglądać będzie uznanie kwalifikacji zawodowych.

Uznawanie kwalifikacji zawodowych w przypadku zawodów regulowanych opiera się bowiem na trzech systemach – to, który system będzie miał zastosowanie w danej sytuacji, uzależnione jest od profesji. Te trzy systemy to:

- ogólny system uznawania kwalifikacji zawodowych,
- automatyczne uznawanie kwalifikacji dotyczące zawodów sektorowych,
- automatyczne uznawanie kwalifikacji na podstawie doświadczenia zawodowego.

Ogólny system uznawania kwalifikacji zawodowych dotyczy tych zawodów, które nie są objęte szczególnymi zasadami uznawania kwalifikacji (a więc nie są uznawane na podstawie dwóch pozostałych systemów) oraz w niektórych szczególnych przypadkach, gdy specjalista nie spełnia warunków określonych w innych systemach uznawania kwalifikacji.

System ten opiera się na zasadzie wzajemnego uznawania kwalifikacji pomiędzy państwami członkowskimi, ale zakłada możliwość żądania zastosowania środka wyrównawczego, czyli stażu adaptacyjnego lub testu umiejętności, jeżeli występują znaczne różnice pomiędzy wykształceniem zdobytym w państwie pochodzenia a wymaganym w państwie przyjmującym. W niektórych przypadkach konieczne może być także posiadanie dowodu potwierdzającego wykonywanie danego zawodu w pełnym wymiarze czasu pracy przez dwa lata w okresie ostatnich dziesięciu lat.

Automatyczne uznawanie kwalifikacji dotyczące zawodów sektorowych odnosi się do tych profesji, których wykonywanie związane jest z dużą odpowiedzialnością pracującego. System ten dotyczy: lekarza, lekarza dentysty, pielęgniarki, położnej, farmaceuty, lekarza weterynarii i architekta.

W odniesieniu do powyższych zawodów uznawanie kwalifikacji odbywa się automatycznie, pod warunkiem posiadania stosownego wykształcenia lub – w szczególnych wypadkach – doświadczenia zawodowego. Aby stosowanie takiego systemu było możliwe, państwa członkowskie Unii Europejskiej uzgodniły między sobą

minimalne wymogi w zakresie kształcenia dla każdego z tych zawodów (w tym minimalny czas studiów), które stosowane są na terenie całej zjednoczonej Europy.

Automatyczne uznawanie kwalifikacji na podstawie doświadczenia zawodowego dotyczy działalności przemysłowej, rzemieślniczej lub handlowej, która szczegółowo określona została we wcześniej wspomnianej dyrektywie 2005/36/WE z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (m.in.: branża chemiczna, naftowa, budowlana, produkcja środków transportu, telekomunikacja, usługi restauracyjne i hotelowe).

Zgodnie z powyższym systemem kwalifikacje uznawane są automatycznie, jeśli osoba zainteresowana posiada odpowiednie doświadczenie zawodowe, przy ocenie którego bierze się pod uwagę zarówno jego długość, jak i formę (praca na własny rachunek lub jako pracownik najemny). Ponadto duże znaczenie może mieć wykształcenie pracownika – może ono wpłynąć na zmniejszenie wymogów w zakresie długości doświadczenia zawodowego.

Chcę, żeby moje kwalifikacje zawodowe zostały uznane w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej – jak wygląda procedura?

Aby kraj członkowski Unii Europejskiej uznał nasze kwalifikacje zawodowe, musimy złożyć stosowny wniosek do odpowiedniego organu (np. samorządu zawodowego). To, jaki podmiot będzie zajmował się naszą sprawą, uzależnione jest od profesji, którą chcemy wykonywać. W jego odnalezieniu pomoże nam opisywana już baza zawodów regulowanych lub krajowe punkty kontaktowe ds. uznawania kwalifikacji zawodowych.

Następnie do odpowiedniego podmiotu składamy wniosek o uznanie kwalifikacji zawodowych – ma on miesiąc na potwierdzenie przyjęcia prośby i zażądanie wszystkich potrzebnych dokumentów, a tych może być całkiem sporo. Przykładowo stosowne władze mogą zażądać wszelkich dowodów potwierdzających nasze wykształcenie, czyli np. świadectw, dyplomów i certyfikatów, dokumentów poświadczających doświadczenie zawodowe, a także dokumentów nie mających związku z kwalifikacjami, jak chociażby zaświadczenia o niekaralności i oczywiście dowodu tożsamości. Część z powyższych dokumentów będzie musiała zostać przetłumaczona przez tłumacza przysięgłego (tłumaczenie uwierzytelnione).

Zapamiętaj! Proces uznania Twoich kwalifikacji zawodowych niejednokrotnie może trwać bardzo długo. Rozpocznij swoje przygotowania do wyjazdu odpowiednio wcześniej. Najlepiej jeszcze przebywając w swoim kraju ojczystym – znacznie ułatwi to uzyskanie wszystkich potrzebnych dokumentów.

Kiedy już złożymy wszystkie potrzebne dokumenty, stosowny podmiot ma 4 miesiące na podjęcie decyzji, czyli akceptację lub odrzucenie Twojej prośby.

Ponadto może okazać się, że w nowym kraju będziesz musiał wykazać się odpowiednią znajomością języka – w tym celu możesz zostać poproszony o podejście do testu językowego. Warto jednak zaznaczyć, że wszelkie wymogi językowe powinny służyć tylko jednemu celowi: upewnieniu się, że znasz język w wystarczającym stopniu, aby pracować w nowym kraju w wybranym zawodzie.

Warto także wspomnieć o tym, że po uznaniu kwalifikacji powinieneś uzyskać zgodę na posługiwanie się przysługującym Ci w kraju pochodzenia tytułem naukowym i/lub zawodowym. Co więcej, jeśli warunkiem wykonywania zawodu jest członkostwo w samorządzie zawodowym (lub innej organizacji), będziesz musiał do niego przystąpić.

Więcej informacji na temat uznawania kwalifikacji zawodowych znajdziesz na stronie **www.europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/recognition-of-professional-qualifications/index_pl.htm** lub pod adresem **www.europa.eu/legislation_summaries/internal_market/living_and_working_in_the_internal_market/c11065_pl.htm**.

3.5. Zatrudnienie w instytucjach Unii Europejskiej

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej dało nam nie tylko możliwość pracy w jednym z jej krajów członkowskich, ale także podjęcia zatrudnienia w unijnych instytucjach.

Aby zapewnić wszystkim Europejczykom równy dostęp do oferowanych stanowisk, a także usprawnić przeprowadzenie konkursów otwartych, za rekrutację większości pracowników odpowiada **Europejski Urząd Doboru Kadr**, który przeprowadza konkursy dotyczące urzędników (administratorów i asystentów).

Poza urzędnikami (administratorami i asystentami) w instytucjach Unii Europejskiej zatrudnia się także pracowników:

- kontraktowych, do konkretnych zadań o charakterze fizycznym lub administracyjnym,
- na czas określony, do zadań wymagających wiedzy specjalistycznej lub o charakterze okresowym,
- świadczących usługi tymczasowe,
- stażystów.

Warto także wspomnieć, że niektóre prace wykonywane są przez osoby zatrudnione za pośrednictwem wykonawców zewnętrznych – wyłanianych w drodze przetargów, a na korytarzach unijnych budynków spotkać można także ekspertów i oddelegowanych ekspertów krajowych.

Europejski Urząd Doboru Kadr

To instytucja, z której funkcjonowaniem zapoznać powinna się każda osoba chcąca rozpocząć karierę unijnego urzędnika. Na jej stronie internetowej (**www.europa.eu/epso/index_pl.htm**) znaleźć można wszelkie informacje dotyczące procedury rekrutacji, wymogów stawianych przed potencjalnymi pracownikami oraz ogłoszenia o wolnych stanowiskach pracy.

EPSO zajmuje się rekrutacją pracowników dla wszystkich unijnych instytucji. W tym m.in. dla Parlamentu Europejskiego, Rady Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej.

Każda osoba, która chce pracować w unijnych instytucjach na stanowisku urzędnika, musi spełniać kilka podstawowych warunków. Po pierwsze, kandydaci muszą być obywatelami jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, posiadać pełnię praw obywatelskich jako obywatele UE oraz mieć uregulowany stosunek do służby wojskowej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Po drugie, potencjalni

urzędnicy muszą posiadać **biegłą znajomość jednego z języków urzędowych Unii Europejskiej** oraz **zadowalającą znajomość drugiego** – jednym z tych języków musi być angielski, francuski lub niemiecki (w przypadku konkursów na tłumaczy kandydaci muszą znać **jeden język urzędowy UE w stopniu doskonałym** oraz **drugi i trzeci język urzędowy w stopniu biegłym** – jednym z tych języków musi być angielski, francuski lub niemiecki). Pozostałe wymagania uzależnione są od konkretnych stanowisk. Dotyczyć mogą one zarówno wykształcenia, jak i doświadczenia zawodowego.

Procedura rekrutacji na stanowiska urzędnicze (dotycząca umów na czas nieokreślony) przeprowadzana jest w oparciu o konkursy otwarte, które obejmują testy oraz zintegrowaną ocenę. Każdorazowo – w ogłoszeniu o danym konkursie – wskazane są szczegółowe wymagania stawiane przed kandydatami. Po zakończeniu etapu testów i oceny tworzona jest lista rezerwowa, na którą trafiają nazwiska wszystkich tych kandydatów, którzy osiągnęli wymagane wyniki. To właśnie z tej listy nazwisk korzystają unijne instytucje, kiedy stwierdzą konieczność zatrudnienia nowego pracownika. Osoby na niej umieszczone mogą zostać zaproszone na rozmowę kwalifikacyjną. W zależności od profilu danego konkursu, najlepsi jego uczestnicy umieszczani są na liście rezerwowej na okres co najmniej jednego roku. Celem konkursów organizowanych przez EPSO nie jest więc obsadzenie konkretnego, wolnego stanowiska, a stworzenie bazy sprawdzonych kandydatów, z której w razie potrzeby rekrutuje się nowych urzędników.

Procedura konkursów otwartych realizowanych przez EPSO jest stosunkowo długa – zwykle trwa ona od 5 do 9 miesięcy, licząc od momentu ogłoszenia konkursu.

Więcej informacji o procedurze rekrutacji, przykładowe testy oraz aktualne ogłoszenia o konkursach znajdziesz na stronie EPSO: **www.europa.eu/epso/index_pl.htm**.

3.6. Zakładanie własnej działalności gospodarczej w krajach członkowskich Unii Europejskiej

Zarabiać w Unii Europejskiej możesz nie tylko w charakterze pracownika najemnego, więc jeśli marzysz o samodzielności i pracy na własny rachunek, załóż swoją firmę. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej daje Ci także taką możliwość, którą gwarantuje zapisana w unijnych traktatach swoboda prowadzenia działalności gospodarczej.

Własny biznes? Na co zwrócić uwagę?

Podjęcie decyzji o rozpoczęciu pracy na własny rachunek jest trudne nawet wtedy, kiedy podejmujesz się tego w swojej ojczyźnie. Realizując takie wyzwanie w innym kraju, możesz napotkać wiele trudności, ale nie zrażaj się – do odważnych świat należy, a do wszystkich wyzwań trzeba się po prostu jak najlepiej przygotować.

Jak już była o tym mowa wcześniej, możliwość prowadzenia firmy w krajach członkowskich Unii Europejskiej wynika wprost z unijnych traktatów. Niestety regulacje dotyczące samozatrudnienia, czyli prowadzenia najpowszechniejszej, jednoosobowej działalności gospodarczej, wprowadzane są samodzielnie przez poszczególne państwa – w tym zakresie nie istnieją ogólnoeuropejskie przepisy prawne. Pomimo tego kraje zjednoczonej Europy starają się wyjść naprzeciw swoim obywatelom, czego wyrazem jest stworzenie i wdrażanie Dyrektywy 2006/123/WE dotyczącej usług na rynku wewnętrznym, która prowadzić ma do zniesienia barier w zakresie samozatrudnienia oraz do ułatwienia procedur potrzebnych do założenia własnej działalności gospodarczej.

Oczywiście samozatrudnienie nie jest jedyną możliwością prowadzenia biznesu w Unii Europejskiej. Jeśli masz już działalność gospodarczą w jednym z jej krajów, w innym możesz utworzyć spółkę-córkę, oddział lub przedstawicielstwo. Co więcej, możesz także świadczyć usługi transgranicznie, tzn. bez konieczności zakładania przedsiębiorstwa w innym państwie.

Jednym z najważniejszych ułatwień, które wprowadziła wspomniana Dyrektywa, jest konieczność utworzenia w każdym kraju tzw. pojedynczych punktów kontaktowych. Dzięki nim w jednym miejscu uzyskasz wszelkie potrzebne informacje, a czasem także dopełnisz formalności przez Internet. Punkty oferują dostęp do wiedzy o koniecznych procedurach, przepisach i kolejnych krokach, które musisz podjąć. Dlatego też, jeśli chcesz świadczyć usługi na unijnym rynku, koniecznie skontaktuj się z odpowiednim

punktem. Ich listę znajdziesz tutaj: **www.ec.europa.eu/internal_market/eu-go/index_pl.htm#pl**.

Zakładając własną działalność w jednym z krajów członkowskich Unii Europejskiej, koniecznie pamiętać musisz o tym, że obowiązywać będą Cię przepisy tego właśnie państwa.

Przed podjęciem decyzji musisz więc bardzo dobrze zapoznać się między innymi z regulacjami dotyczącymi rejestracji działalności oraz ewentualnych koniecznych zezwoleń, licencji lub koncesji, podatków oraz prowadzenia księgowości, zatrudniania pracowników i BHP, a także poznać inne przepisy, które pozwolą na otwarcie i prowadzenie firmy bez zbędnych niespodzianek.

ZAPAMIĘTAJ!
Zakładając firmę w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej, pamiętaj o tym, że w tym zakresie obowiązywać będą Cię przepisy krajowe – koniecznie dobrze się z nimi zapoznaj.

Gdzie szukać informacji?

Aby zdobyć wszystkie potrzebne informacje trzeba oczywiście wiedzieć, kogo pytać:

- po pierwsze, skontaktuj się z opisanymi wcześniej pojedynczymi punktami kontaktowymi (**www.ec.europa.eu/internal_market/eu-go/index_pl.htm#pl**),
- po drugie, nieocenionej pomocy udzielą Ci także Wydziały Ekonomiczno-Handlowe polskich ambasad za granicą, które funkcjonują w poszczególnych unijnych państwach,
- po trzecie, skorzystać możesz z informacji zamieszczonych na stronie **www.eures.praca.gov.pl** – otwórz zakładkę „Poznaj warunki życia i pracy w krajach UE" i wybierz interesujące Cię państwo.

3.7. Pierwsza praca? Gwarancje dla młodzieży

We współczesnej Europie ogromnym problemem jest bezrobocie, które niestety w znacznej mierze dotyka młodych ludzi. Aby przeciwdziałać temu negatywnemu zjawisku Komisja Europejska opracowała i wprowadziła w życie inicjatywę pn. **Gwarancje dla młodzieży**, której zasadniczym celem jest zapewnienie, że wszyscy młodzi ludzie (osoby poniżej 25. roku życia) uzyskają odpowiednią dla siebie ofertę, czyli zostanie im zaproponowane zatrudnienie, przyuczenie do zawodu, staż lub dalsze kształcenie. Propozycja taka powinna być dostosowana do indywidualnej sytuacji konkretnej osoby oraz przedstawiona w ciągu czterech miesięcy od zakończenia formalnego kształcenia lub utraty pracy.

Gwarancje dla młodzieży to przede wszystkim działania poszczególnych krajów członkowskich, dostosowane do realiów, w których funkcjonują młodzi ludzie. Aby jak najlepiej realizować założenia inicjatywy, kraje członkowskie przygotowują specjalne plany – polski plan przeczytać można na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

W Polsce realizacją inicjatywy zajmuje się Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, które powierzyło planowane zgodnie z nią działania m.in. powiatowym i wojewódzkim urzędom pracy oraz Ochotniczym Hufcom Pracy (OHP). Dzięki temu – oraz finansowaniu zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych – wejście młodzieży na rynek pracy będzie ułatwione.

Jeśli więc jesteś w odpowiednim wieku, zakończyłeś formalne kształcenie i nie masz pracy koniecznie sprawdź, jakie działania podejmują najbliższe Twojemu miejscu zamieszkania urzędy pracy oraz jednostki OHP. Wejdź także na stronę internetową **www.ecam.ohp.pl**, czyli na prowadzone przez OHP Elektroniczne Centrum Aktywizacji Młodzieży.

Tylko dla młodych, czyli jakie działania powinny Cię zainteresować?

Poza wprowadzaniem w życie Gwarancji dla młodzieży Unia Europejska realizuje także inne inicjatywy, które mają wspierać młodych ludzi w poszukiwaniu pracy i w dalszym rozwoju.

Jednym z takich instrumentów jest inicjatywa **„Twoja pierwsza praca z EURES-em”**.

„Twoja pierwsza praca z EURES-em" stworzona została specjalnie po to, aby pomóc młodym obywatelom Unii Europejskiej w znalezieniu pracy lub odbyciu stażu w jednym z krajów członkowskich.

W programie tym mogą uczestniczyć osoby w wieku od 18 do 30 lat oraz firmy, które oferują umowy na okres co najmniej sześciu miesięcy. Dzięki zaproponowanemu wsparciu można m.in. sfinansować kurs językowy, szkolenie oraz koszty podróży do kraju, w którym ubiegamy się o staż lub zatrudnienie. Pozwala to młodym osobom np. pojechać na rozmowę kwalifikacyjną.

Więcej informacji o programie oraz kontakt do realizujących go organizacji znajdziesz tutaj: **www.ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=993&langId=pl**.

3.8. Co jeszcze może Cię zainteresować?

Poszukując pracy, zarówno w swoim kraju, jak i w jednym z pozostałych krajów członkowskich Unii Europejskiej, ważne są nie tylko kwalifikacje, doświadczenia i umiejętności, ale także to, jak je przedstawimy.

Oczywiście najpowszechniejszą formą tego przedstawiania jest Curriculum Vitae (CV), które niemal zawsze jest pierwszą formą kontaktu z Twoim przyszłym, potencjalnym pracodawcą. Powagi tego pierwszego kontaktu nie można nie doceniać. Odpowiednio przygotowane CV to często jedyna szansa na to, abyś został zauważony przez osobę rekrutującą i zaproszony na rozmowę kwalifikacyjną.

Aby ułatwić wszystkim Europejczykom sporządzanie swojego CV, a także przedstawienie innych umiejętności i kwalifikacji, stworzone zostało **portfolio pięciu dokumentów Europass**, które pozwalają na ich prezentację w sposób jasny i zrozumiały zarówno w kraju pochodzenia, jak i w całej Europie. W skład Europassu wchodzą dwa dokumenty, które możesz wypełnić sam (CV oraz Paszport Językowy) i trzy wydawane przez instytucje szkoleniowe lub edukacyjne (Europass – Mobilność, Suplement do Dyplomu oraz suplement do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe).

Europejskie CV

Przygotowanie swojego CV na pierwszy rzut oka wydaje się zadaniem nieszczególnie skomplikowanym, jednak bardzo szybko mogą pojawić się pierwsze problemy. Jak w sposób jasny i przejrzysty opisać swoje doświadczenie zawodowe i wykształcenie? Jak efektywnie zaprezentować dodatkowe umiejętności i kompetencje? Najlepszą odpowiedzią na te i inne pytanie będzie skorzystanie z gotowego formularza Europass lub wypełnienie Europejskiego CV on-line.

Aby stworzyć Europejski Paszport Umiejętności, a na stronę
www.europass.cedefop.europa.eu/pl/home.

Dodatkowym elementem, który dołączyć możesz do Twojego CV, jest **Europejski Paszport Umiejętności** – elektroniczne portfolio zawierające wszystkie szczegóły dotyczące umiejętności i kwalifikacji. Jest to internetowe narzędzie pozwalające na

gromadzenie pozostałych dokumentów Europass oraz między innymi zdobytych dyplomów, certyfikatów, świadectw czy referencji. Europejski Paszport Umiejętności możesz dołączyć do CV, a także uaktualniać on-line.

Przygotowując swoje CV, koniecznie wejdź na stronę internetową **www.europass.cedefop.europa.eu/pl/home**. Znajdziesz tam formularze CV, przykładowe wypełnione już dokumenty, szczegółowy instruktaż oraz – co najciekawsze – kreator działający w trybie on-line, który krok po kroku przeprowadzi Cię przez proces tworzenia CV, wyświetlając dodatkowe wskazówki i ułatwienia. Gotowe CV będziesz mógł zapisać w dostępnych formatach i wydrukować, będziesz miał także możliwość zaktualizowania zapisanego wcześniej dokumentu. Masz także pewność, że tak stworzone CV będzie czytelne i będzie wyglądać profesjonalnie.

Paszport Językowy

„Znajomość języka angielskiego – zaawansowana. Język francuski – podstawowy”. Znasz takie stwierdzenia? Pewnie nie raz widziałeś je w CV albo nawet stosowałeś. Tylko czy one tak naprawdę coś tłumaczą? Chyba jednak nie. Każdemu trudno jest obiektywnie ocenić swoje umiejętności językowe oraz opisać je w taki sposób, żeby osoba czytająca CV nie miała wątpliwości, jaki jest nasz poziom wiedzy.

W takiej sytuacji nieocenioną pomocą służy kolejny dokument Europass – Paszport Językowy, czyli narzędzie samooceny umiejętności i kwalifikacji językowych.

Podstawową zaletą Paszportu jest podział naszych kompetencji językowych na pięć grup: rozumienie (z podziałem na słuchania i czytanie), mówienie (w skład którego wchodzi porozumiewanie się i samodzielne wypowiadania się) oraz pisanie. Powodem tego podziału jest fakt, że nie zawsze nasze umiejętności są takie same w odniesieniu do wszystkich powyższych grup. W zależności od indywidualnego doświadczenia i kompetencji czasem wypowiadanie się nie przynosi nam większych problemów, ale za to pisanie idzie już gorzej albo czytamy świetnie, lecz samodzielne wypowiadanie się to już zupełnie nie nasza bajka.

Aby dokładnie określić nasze umiejętności w każdej z powyższych grup, skorzystać powinniśmy z tabeli samooceny opartej na Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego. System ten pozwala na przyporządkowanie naszych umiejętności do jednej z sześciu grup (poziom podstawowy: A1 lub A2, poziom samodzielności: B1 lub B2 oraz poziom biegłości: C1 lub C2), a możliwość taką daje dokładny opis zamieszczony w tabeli samooceny.

Ponadto za kolejny atut Paszportu Językowego uznać należy możliwość zamieszczenia w nim Twojego doświadczenia językowego i interkulturalnego. Nie od dziś wiadomo, że kompetencje językowe potwierdzają nie tylko dyplomy i certyfikaty, ale też

doświadczenie. Co więc wpisać można w tej kolumnie? Na przykład fakt, że część naszej rodziny mieszka za granicą i komunikujemy się z nimi w języku obcym albo że podczas wolontariatu w jednym z unijnych krajów rozmawialiśmy z pozostałymi wolontariuszami w jeszcze innym języku.

Aby dokładnie zapoznać się z tabelą samooceny umiejętności językowych, zobaczyć formularz Paszportu Językowego, przykładowe wypełnione dokumenty i skorzystać z kreatora on-line wejdź na stronę internetową **www.europass.cedefop.europa.eu**.

Europass – Mobilność, Suplement do Dyplomu oraz Suplement do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe

Pozostałe trzy dokumenty wchodzące w skład portfolio Europass wydawane są przez upoważnione do tego instytucje edukacyjne lub szkoleniowe – nie możesz przygotować ich samodzielnie.

Europass – Mobilność potwierdza Twoje kwalifikacje zdobyte podczas pobytu w innym kraju Unii Europejskiej, na przykład w celu odbycia praktyki, wolontariatu lub części nauki. Dokument przygotowują organizacje zaangażowane w Twój wyjazd (organizacja wysyłająca i przyjmująca), które kierują odpowiedni wniosek do Krajowego Centrum Europass.

Suplement do Dyplomu to z kolei dokument zawierający informacje o kwalifikacjach zdobytych podczas studiów wyższych. Uzupełnia on dane zawarte w dyplomie, a wydawany jest absolwentom szkół wyższych wraz z dyplomem ukończenia studiów. Natomiast **Suplement do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe** otrzymać może osoba, która ukończyła kształcenie i szkolenie zawodowe – potwierdzi on uzyskaną wiedzę.

Jeśli masz jakieś pytania dotyczące dokumentów Europass skontaktuj się z Krajowym Centrum Europass, które funkcjonuje przy Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji.

3.9. Gdzie szukać informacji?

W rozdziale dotyczącym kariery przedstawiliśmy szereg ważnych informacji, które mamy nadzieję, że pomogą Ci, jeśli zdecydujesz się na wyjazd do pracy za granicą, podjęcie zatrudnienia w instytucjach Unii Europejskiej lub założenie własnej działalności gospodarczej w jednym z unijnych państw.

W poszukiwaniu dalszych informacji skorzystaj z poniższych danych kontaktowych lub adresów stron internetowych – aby ułatwić Ci odnalezienie odpowiedniego źródła wiedzy, podzieliliśmy je tematycznie.

1. Informacji na temat **prawa pobytu** w krajach członkowskich Unii Europejskiej, rejestracji i potrzebnych dokumentów szukaj na poniższej stronie i w jej licznych zakładkach: **www.europa.eu/youreurope/citizens/residence/index_pl.htm**.

2. Poszukiwanie pracy ułatwi odwiedzenie Europejskiego Portalu Mobilności Zawodowej (**www.ec.europa.eu/eures**) i strony EURES Polska (**www.eures.praca.gov.pl**). Jeśli od Internetu wolisz rozmowę bezpośrednią, spotkaj się z pośrednikami pracy ds. EURES zatrudnionymi w powiatowych urzędach pracy. Natomiast jeśli korzystasz z niepublicznych agencji zatrudnienia, to czy posiadają one odpowiedni certyfikat sprawdzisz tutaj: **www.kraz.praca.gov.pl**.

3. Bogatym źródłem informacji o **warunkach życia i pracy** jest strona internetowa **www.eures.praca.gov.pl**. Ponadto zachęcamy do uważnego zapoznania się z podstronami portalu *Twoja Europa*:

- w zakresie podatków – **www.europa.eu/youreurope/citizens/work/taxes/index_pl.htm**,
- o świadczeniach społecznych – **www.europa.eu/youreurope/citizens/work/unemployment-and-benefits/index_pl.htm**,
- na temat opieki zdrowotnej – **www.europa.eu/youreurope/citizens/health/index_pl.htm**

4. Wiedzy o **uznawaniu kwalifikacji zawodowych** dostarczy Ci strona internetowa **www.europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/index_pl.htm**, a to, jakie profesje należą do kategorii regulowanych, znajdziesz w bazie danych: **www.ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof/index.cfm?action=homepage**. Ponadto zawsze możesz skorzystać z pomocy – działającego przy

Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego – Polskiego Ośrodka Informacji ds. uznawania kwalifikacji zawodowych na podstawie dyrektywy 2005/36/WE (tel. 22 52 92 266 / fax 22 50 17 130 / e-mail: kwalifikacje@mnisw.gov.pl).

5. Jeśli interesujesz się **podjęciem pracy w instytucjach Unii Europejskiej,** odwiedź stronę: **www.europa.eu/epso/index_pl.htm**.

6. W **zakładaniu własnej działalności gospodarczej** w krajach członkowskich Unii Europejskiej pomogą pojedyncze punkty kontaktowe. Ich listę znajdziesz tutaj: **www.ec.europa.eu/internal_market/eu-go/index_pl.htm**. Podstawowych informacji o samozatrudnieniu w unijnych państwach zasięgniesz także na stronie EURES Polska (**www.eures.praca.gov.pl**).

7. O realizowanych w Polsce projektach stanowiących część **Gwarancji dla młodzieży** dowiesz się dzięki kontaktowi z lokalnym urzędem pracy oraz jednostkami Ochotniczych Hufców Pracy (**www.ohp.pl**). Ponadto warto odwiedzić stronę **www.ecam.ohp.pl**.

8. Z kolei osobom zainteresowanym profesjonalnym zaprezentowaniem swoich kwalifikacji – w tym stworzeniem **europejskiego CV** – polecamy dwie wirtualne wycieczki: **www.europass.org.pl** oraz **www.europass.cedefop.europa.eu**.

Notatki

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

Notatki

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

4. Rozwój

Skończyłeś już szkołę, skończyłeś już studia, wciąż jesteś młody i… masz ochotę na więcej? Biorąc pod uwagę szeroką ofertę możliwości, jakie daje członkostwo państwa w Unii Europejskiej, ktoś taki jak Ty – zaangażowany i ambitny – na pewno znajdzie coś dla siebie!

4.1. Możliwości dla młodzieży i osób pracujących z młodzieżą

Program **Erasmus+** często mylnie kojarzony jest z wyjazdami i wymianami, w których udział mogą brać wyłącznie studenci. Mylnie, bo **Erasmus+** skierowany jest do młodzieży szeroko pojętej, na różnych poziomach edukacji.

Czy młodzież może się wymieniać?

Oczywiście! Wymiana młodzieży to spotkanie co najmniej dwóch grup rówieśników z dwóch różnych państw, z których przynajmniej jedno jest krajem biorącym udział w programie (np. państwem członkowskim Unii Europejskiej).

Jakie granice ma wiek?

Zgodnie z polityką młodzieżową Unii Europejskiej dołączamy do grupy młodzieży, kiedy mamy 13 lat. W tej grupie przestajemy być, kiedy kończymy 30 lat – wtedy (teoretycznie) stajemy się dorośli. Wymiany młodzieży w ramach programu **Erasmus+** obejmują więc zarówno uczniów szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, jak i np. studentów.

Po co organizowane są wymiany młodzieży?

Uczestnicy wymiany biorą udział w projekcie, który poświęcony może być dowolnemu tematowi – najważniejsze jest to, że celem projektu jest zdobywanie doświadczeń poza murami szkoły czy uczelni.

Wymiana młodzieży daje grupom młodych ludzi z różnych państw możliwość spotkania się i mieszkania razem przez okres maksymalnie 21 dni. W trakcie wyjazdu uczestnicy wspólnie realizują program pracy (np. połączenie warsztatów, ćwiczeń, debat, odgrywania ról, symulacji, aktywności na świeżym powietrzu), który opracowali przed wymianą.

Co można zyskać?

Udział w wymianie umożliwia młodym osobom rozwijanie umiejętności, poznawanie zagadnień/ obszarów tematycznych istotnych dla społeczeństwa, odkrywanie nowych kultur, zwyczajów i stylów życia (głównie dzięki partnerskiemu uczeniu się), wzmocnienie wartości (solidarności, demokracji, przyjaźni). Proces uczenia się w trakcie wymiany jest efektem metod kształcenia pozaformalnego (czyli takiego, który odbywa się poza szkolną ławką).

Więcej informacji

- Narodowa Agencja Programu Erasmus+
  www.erasmusplus.org.pl

4.1.1. Mobilność osób pracujących z młodzieżą

W procesie uczenia się (formalnego i nieformalnego) istotną rolę odgrywają kwalifikacje osób, które pracują z młodzieżą. One też mogą skorzystać z możliwości, które oferuje program **Erasmus+**, uczestnicząc m.in. w szkoleniach, wizytach studyjnych, seminariach, spotkania oraz stażach.

Kto może uczestniczyć w projektach?

W ramach mobilności osób pracujących z młodzieżą, przygotowano ofertę dla osób pracujących z młodymi ludźmi w czasie wolnym od nauki. Mogą to być np. instruktorzy, wychowawcy, pedagodzy, wolontariusze, liderzy nieformalnych grup i inicjatyw, opiekunowie świetlic.

W jakich działaniach można wziąć udział?

W takich, które wspierają doskonalenie zawodowe osób pracujących z młodzieżą. Mogą to być transnarodowe/ międzynarodowe seminaria, kursy szkoleniowe, wydarzenia mające na celu nawiązanie kontaktów, wizyty studyjne lub praktyczne doświadczenia edukacyjne (np. *job shadowing* czy okresy obserwacji zagranicą w organizacji prowadzącej aktywną działalność na rzecz młodzieży).

Więcej informacji

- Narodowa Agencja Programu Erasmus+
  www.erasmusplus.org.pl

4.1.2. Międzynarodowe Inicjatywy Młodzieżowe

Inicjatywy młodzieżowe są projektami przygotowanymi z myślą o lokalnych społecznościach, które realizowane są samodzielnie przez grupy młodych ludzi (w wieku od 13 do 30 lat) z co najmniej dwóch różnych państw. Dzięki uczestnictwu we wspólnych projektach możliwe jest rozwijanie kompetencji kluczowych wśród młodych ludzi, postawy przedsiębiorczej i umiejętności skutecznego działania oraz zachęcanie do angażowania się w działalność obywatelską i inicjowania pozytywnych zmian w swoim środowisku.

W trakcie realizacji inicjatywy obie grupy prowadzą działania o tej samej tematyce, pozostając ze sobą w ciągłym kontakcie i wymieniając się na bieżąco doświadczeniami. Niektóre działania można realizować wspólnie w państwie (państwach) partnerów.

Międzynarodowe Inicjatywy Młodzieżowe mogą trwać od 6 miesięcy do 2 lat. W tym czasie młodzi ludzie wspólnie pracują, dzielą się swoimi doświadczeniami i umiejętnościami, a także aktywnie włączają się w życie społeczności.

Więcej informacji

- Narodowa Agencja Programu Erasmus+
  www.erasmusplus.org.pl

4.1.3. Rozwój polityki młodzieżowej

Program **Erasmus+** w obszarze młodzieży i edukacji formalnej wspiera także dialog oraz budowanie relacji między młodymi ludźmi a instytucjami i osobami odpowiedzialnymi za politykę dotyczącą młodzieży.

Decyzje dotyczące młodych powinny zapadać zgodnie z zasadą „nic o nas bez nas".

Kto może rozwijać politykę młodzieżową?

Projekty można realizować we własnym państwie lub międzynarodowo. Projekty krajowe nie wymagają uczestnictwa innych organizacji partnerskich, w przypadku działań międzynarodowych współpracować ze sobą muszą partnerzy z co najmniej dwóch państw. Uczestnikami projektów mogą być ludzie w wieku od 13 do 30 lat.

Jakie działania można realizować?

W ramach projektów trwających co najmniej 3, a maksymalnie 24 miesiące, można realizować działania… różnorodne. Mogą to być spotkania, debaty, seminaria, konsultacje (publiczne lub online) czy warsztaty dotyczące polityki i działań instytucji unijnych wobec młodzieży. Mogą to też być symulacje pracy instytucji publicznych czy tzw. działania outdoorowe (plenerowe).

Najważniejsze, by działania były powiązane z tematem tworzenia i kreowania polityki młodzieżowej, a ich częścią był dialog i spotkania pomiędzy młodzieżą a decydentami i osobami odpowiedzialnymi za tworzenie oraz rozwój polityki młodzieżowej.

Warto wiedzieć, że…

…dialog usystematyzowany jest formą komunikacji pomiędzy młodymi ludźmi a decydentami, osobami, które mogą wpływać na to, co dzieje się w naszym regionie, kraju i na terenie Unii Europejskiej. To okazja do dyskusji o priorytetach europejskiej współpracy w dziedzinie polityki młodzieżowej.

Więcej informacji

- Narodowa Agencja Programu Erasmus+
  www.erasmusplus.org.pl

4.2. Możliwości dla osób dorosłych i osób zaangażowanych w edukację dorosłych

Program **Erasmus+** kojarzy się przede wszystkim z działaniami dla młodzieży i osób młodych, w szczególności młodych absolwentów uczelni wyższych. Warto jednak wiedzieć, że część działań programu dotyczy też osób dorosłych oraz osób, które zaangażowane są w ich edukację. Nie istnieje przecież granica wieku, po przekroczeniu której nie możemy się już uczyć!

Mobilność kadry edukacji dorosłych

Organizacje, które działają w obszarze niezawodowej edukacji dorosłych, mogą realizować międzynarodowe projekty mające na celu organizowanie zagranicznych wyjazdów edukacyjnych dla swojej kadry, aby podnosić jej kompetencje i w konsekwencji wspierać rozwój organizacji i lepszą współpracę międzynarodową w tym obszarze.

Jakie organizacje mogą realizować projekty?

Podmiotem, który uczestniczy w programie może być każda publiczna lub prywatna placówka prowadząca działalność w dziedzinie edukacji dorosłych (określana jako organizacja edukacji dorosłych) lub każda publiczna lub prywatna organizacja prowadząca działalność na rynku pracy albo w dziedzinie kształcenia, szkolenia i na rzecz młodzieży.

Może to być więc np. szkoła/ instytut/ centrum edukacji dorosłych, instytucja dla dorosłych słuchaczy o specjalnych potrzebach, instytucja szkolnictwa wyższego (w tym instytucje zapewniające szanse edukacyjne dla dorosłych), publiczne lub prywatne małe, średnie i duże przedsiębiorstwa (w tym przedsiębiorstwa społeczne), instytuty badawcze, fundacje, organizacje pozarządowe, izby handlowe czy stowarzyszenia rzemieślnicze lub instytucje poradnictwa zawodowego.

Jakie działania można realizować?

Projekty związane z edukacją dorosłych muszą obejmować przede wszystkim prowadzenie zajęć edukacyjnych i szkoleń oraz szkolenia kadry. Może to być zatem udział w kursach i innego typu formach szkoleniowych, obserwacja pracy w organizacji zajmującej się edukacją dorosłych (*job shadowing*) czy prowadzenie zajęć dla dorosłych

słuchaczy lub prowadzenie szkoleń dla kadry edukacji dorosłych w organizacji zagranicznej.

Wyjazdy zagraniczne, w ramach których te działania są realizowane, mogą trwać od dwóch dni do dwóch miesięcy (z wyłączeniem czasu podróży). Uczestnikiem tych działań może być kadra zaangażowana w niezawodową edukację dorosłych – np. nauczyciele szkół ogólnokształcących dla dorosłych, szkoleniowcy oraz inni pracownicy wspierający uczenie się dorosłych.

Gdzie szukać interesujących szkoleń?

Ofertę szkoleń z zakresu niezawodowej edukacji dorosłych znaleźć można m.in. na:

- platformie na rzecz uczenia się dorosłych w Europie – EPALE – **www.ec.europa.eu/epale/en/event-list**,
- stronie European Association for Education of Adults (EAEA) – **www.eaea.org/en/home/events.html**.

Więcej informacji

- Narodowa Agencja Programu Erasmus+ **www.erasmusplus.org.pl**

4.2.1. Platforma EPALE

Elektroniczna platforma na rzecz uczenia się dorosłych w Europie – EPALE – jest stroną dedykowaną społeczności związanej z obszarem uczenia się dorosłych. To właśnie w tym miejscu tysiące ludzi pracujących w obszarze edukacji dorosłych mogą uzyskać dostęp do informacji o nowościach, wydarzeniach oraz sieci współpracy partnerów z całej Europy, kontaktując się ze sobą, biorąc udział w dyskusjach i wymieniając dobrymi praktykami.

Strona została opracowana dla kadr edukacji dorosłych – nauczycieli, szkoleniowców i wolontariuszy, a także decydentów politycznych, badaczy i naukowców zajmujących się tematyką uczenia się dorosłych. Realizuje zobowiązanie Unii Europejskiej do promowania wysokiej jakości uczenia się dorosłych w Europie.

Platforma znajduje się pod adresem **www.ec.europa.eu/epale/pl/home-page**.

4.3. Wolontariat Europejski

Wolontariat Europejski – świetny wstęp do kariery zawodowej, oderwanie od codzienności, sposób na spełnienie swoich ambicji lub idealna odpowiedź na potrzebę uczynienia czegoś bezinteresownego dla innych nie w swoim kraju, lecz za granicą! Głównym celem inicjatywy jest rozwinięcie poczucia solidarności młodych ludzi dzięki udziałowi (indywidualnemu lub grupowemu) w wolontariacie poza granicami własnego kraju. Dzięki temu możliwe jest przezwyciężanie barier, uprzedzeń i stereotypów wśród młodych ludzi, propagowanie poczucia solidarności i tolerancji, wspieranie mobilności młodzieży oraz promowanie aktywności obywatelskiej, a w szczególności obywatelstwa europejskiego.

Kto może być wolontariuszem europejskim?

Wolontariuszem może zostać osoba w wieku od 17 do 30 lat. Nie trzeba mieć specjalnych kwalifikacji – wystarczy chęć do działania! W trakcie trwającego od 2 do 12 miesięcy wolontariatu młode osoby mogą wyrazić swoje osobiste zaangażowanie poprzez pracę wolontariacką na rzecz organizacji działającej w innym państwie Unii Europejskiej lub poza nią.

Co można robić w trakcie wolontariatu?

Można opiekować się jednym z sycylijskich parków miejskich albo w Grecji przenosić żółwie z jednej strony ulicy na drugą. Można animować czas wolny dzieci w Gruzji, udzielać młodzieży informacji europejskiej, pomagać w ośrodku dla niepełnosprawnych albo propagować antykonsumpcjonistyczny styl życia wśród mieszkańców Teneryfy. Można porównywać walory turystyczne regionów Europy, robiąc przy tym setki zdjęć, albo konserwować zabytkowe zamki. Można także wiele więcej – to zależy od projektu, w którym weźmiemy udział.

Warto wiedzieć, że:

- wolontariat sporadyczny, niezorganizowany, w niepełnym wymiarze godzin,
- praktyki zawodowe w przedsiębiorstwie,
- płatna praca,
- rekreacja lub działalność turystyczna,
- kurs językowy,
- okres studiów lub szkolenia zawodowego zagranicą

to nie Wolontariat Europejski!

Młodzi wolontariusze mają możliwość uczestnictwa w codziennej pracy organizacji, która ich gości, zajmując się informacją i polityką młodzieżową, rozwojem osobistym i społeczno-oświatowym osób młodych, aktywnością obywatelską, opieką społeczną, integracją osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, środowiskiem, programami w zakresie edukacji pozaformalnej, umiejętnością korzystania z mediów, kulturą i kreatywnością, współpracą na rzecz rozwoju…

Pamiętaj!

Działania prowadzące do wykorzystania taniej siły roboczej to nie Wolontariat Europejski!

Gdzie można być wolontariuszem?

W każdym państwie Unii Europejskiej, a także w państwach partnerskich programu, np. w krajach kandydujących do członkostwa w Unii Europejskiej (m.in. Turcja) czy państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego (np. Norwegia, Liechtenstein).

Czy i dlaczego warto zainteresować się wolontariatem europejskim?

Wolontariat Europejski to doświadczenie, którego nie można zdobyć nigdzie indziej. To wyzwanie, nowe znajomości i przyjaźnie, języki obce, inne kultury.

O tym, dlaczego warto zainteresować się takim wolontariatem, najlepiej mówią wypowiedzi osób, które w nim uczestniczyły. Jeden zaledwie przykład poniżej.

„To było naprawdę niepowtarzalne i wartościowe przeżycie, o którym pamiętać będę jeszcze długo" – tak o uczestnictwie w Wolontariacie Europejskim na swoim blogu pisze Patrice Chaperon, Francuz, który ponad pół roku spędził w Szwecji. „Kiedy tam przyjechałem, w lutym, w ciągu dnia słońce pokazywało się tylko na trzy godziny, a temperatura spadała poniżej -15 stopni. Kiedy w sierpniu wyjeżdżałem, prawie nie było nocy i było ciepło".
P. Chaperon, *Personal website*. www.patricechaperon.fr/english/sve.html

Ile to kosztuje?

Wolontariat Europejski kosztuje… prawie nic! Wolontariusz nie ponosi żadnych kosztów w związku z udziałem w projekcie – organizacja, która będzie Cię gościć, będzie odpowiedzialna za zapewnienie Twojego utrzymania, zakwaterowania, wyżywienia i lokalnego transportu (zapewni Ci także zadania i działania do wykonania). Ta organizacja zaoferuje Ci też bieżące wsparcie językowe, osobiste czy administracyjne.

Jedynym kosztem, który być może (bo nie zawsze) będziesz musiał pokryć, to część kosztów podróży.

Oczywiście własne, prywatne wydatki, które wykraczają ponad Twoje kieszonkowe (otrzymywane od organizacji), również pokrywasz z własnych środków.

Od czego zacząć?

Aby wyjechać za granicę w ramach Wolontariatu Europejskiego, musisz znaleźć organizację wysyłającą. Jeżeli żadna nie przychodzi Ci do głowy, możesz jej poszukać w:

- krajowej agencji w swoim kraju (Narodową Agencją Programu Erasmus+ w Polsce jest Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – **www.frse.org.pl**; polska strona programu Erasmus+ – **www.erasmusplus.org.pl**),
- regionalnym centrum zasobów SALTO w przypadku krajów Europy Wschodniej i regionu Kaukazu, Europy Południowo-Wschodniej oraz krajów europejskich regionu Morza Śródziemnego (**www.salto-youth.net**),
- bazie danych organizacji akredytowanych (kontakty do wszystkich agencji znajdziesz na stronie Europejskiego Portalu Młodzieżowego – **www.europa.eu/youth/evs_database_pl**).

Twoja organizacja wysyłająca pomoże Ci przygotować projekt i znaleźć wolontariat odpowiadający Twoim zainteresowaniom, a także zaopiekuje się Tobą przed wyjazdem i po powrocie.

Kiedy już znajdziesz projekt…

…zaczną się prawdziwe przygotowania. Pamiętaj, że to właśnie od Twojego przygotowania w dużej mierze będą zależeć wrażenia, z którymi wrócisz z wolontariatu – warto więc zorientować się, jakich formalności należy dopełnić, jak dbać o swoje bezpieczeństwo po wyjeździe i jak czerpać z tego doświadczenia pełnymi garściami!

Po pierwsze, skontaktuj się ze stowarzyszeniami doświadczonych wolontariuszy. Opowiedzą Ci, jak przebiega projekt, czego się spodziewać i jak najlepiej przygotować się do wyjazdu.

Po drugie, dowiedz się, jakie są wymagania administracyjne, zarówno w Twoim kraju, jak i w państwie, do którego jedziesz (czy potrzebujesz wizy lub pozwolenia na pobyt? Co z ubezpieczeniem zdrowotnym?).

Po trzecie, weź udział w szkoleniu przygotowawczym. Będzie to świetna okazja, aby poznać innych wolontariuszy.

Po czwarte, zbierz informacje o państwie, do którego się wybierasz. Im więcej wiesz o miejscu, w które jedziesz, tym lepiej!

Więcej informacji

- Narodowa Agencja Programu Erasmus+
  www.erasmusplus.org.pl

4.4. Sport

Piłka nożna, siatkowa czy ręczna, bieganie, skoki narciarskie, lekkoatletyka… Hasło „sport" jest tak szerokie, jak i możliwości uczestnictwa w nim – można go przecież uprawiać, ale też oglądać i kibicować swoim ulubionym zawodnikom. Kolejne możliwości sportowe oferuje program **Erasmus+**.

Projekty sportowe Erasmus+

Nowością programu **Erasmus+** są projekty, które dotyczą przede wszystkim rozwoju sportu na poziomie najbliższym obywatelowi oraz wpisujące się w priorytety sportowe programu. Tymi priorytetami są:

- walka z transnarodowymi zagrożeniami dla sportu, takimi jak: doping, ustawianie wyników zawodów sportowych, agresja, rasizm, nietolerancja,
- promocja oraz wspieranie dobrego zarządzania w sporcie i kariery dwutorowej sportowców,
- promocja wolontariatu sportowego, włączenia społecznego, równych szans i aktywności fizycznej pozytywnie wpływającej na zdrowie poprzez wzrost udziału w sporcie.

Projekty realizowane w ramach programu **Erasmus+** powinny też przyczyniać się do podniesienia poziomu uczestnictwa w sporcie i aktywności fizycznej (ruchowej).

Co jest celem programu Erasmus+ sport?

Podstawowym celem programu jest rozwój sportu na poziomie najbliższym obywatelowi. Ważne jest wsparcie działań w zakresie popularyzacji sportu masowego i amatorskiego, a także rozwój wymiaru europejskiego w sporcie (poziom systemowy). Ważne jest też to, żebyś to właśnie Ty podniósł swój poziom uczestnictwa w sporcie i aktywności fizycznej (ruchowej), i zamiast sport tylko oglądać, zaczął go również uprawiać!

Sport we współpracy partnerskiej

W ramach współpracy partnerskiej w dziedzinie sportu mogą być organizowane wydarzenia kładące nacisk na rozwój oraz wprowadzanie innowacyjnych praktyk w różnych obszarach sportu i aktywności fizycznej pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami, zarówno w, jak i poza sportem.

Warto wiedzieć, że…

…ponadnarodowa współpraca obejmuje partnerów z co najmniej pięciu krajów uczestniczących w programie.

Zainteresuj się programem **Erasmus+ sport**, jeśli pracujesz lub współpracujesz z takimi organizacjami, jak np.:

- instytucje publiczne odpowiedzialne za sport na lokalnym, regionalnym lub krajowym poziomie,
- narodowe Komitety Olimpijskie oraz federacje sportowe,
- organizacje sportowe,
- narodowe ligi sportowe, kluby sportowe,
- organizacje i związki reprezentujące sportowców, wolontariuszy, trenerów czy menedżerów działających w sporcie,
- organizacje z obszaru sportu dla wszystkich,
- organizacje działające na rzecz promocji aktywności fizycznej i aktywnego wypoczynku,
- organizacje działające w obszarze edukacji, szkoleń i młodzieży.

Europejskie imprezy sportowe

Erasmus+ oferuje również wsparcie dla niekomercyjnych europejskich imprez sportowych – szeroko zakrojonych europejskich wydarzeń, których organizacja trwa do jednego roku, a czas trwania imprezy wynosi maksymalnie trzy tygodnie.

Warto wiedzieć, że…

…o wsparcie ubiegać mogą się wszystkie nienastawione na zysk organizacje lub instytucje publiczne w zakresie sportu.

Jeśli działasz w klubie sportowym, organizacji lub związku reprezentującym sportowców, organizacji działającej na rzecz promocji aktywności fizycznej, sportu dla wszystkich czy aktywnego wypoczynku – zainteresuj się możliwościami, które oferuje program **Erasmus+**!

Więcej informacji

- Narodowa Agencja Programu Erasmus+
  www.erasmusplus.org.pl

4.5. Kreatywna Europa

Kreatywna Europa jest programem Komisji Europejskiej wspierającym sektor kultury i sektory kreatywne w latach 2014-2020. Jest to zatem narzędzie wsparcia dla kultury, kina, telewizji, muzyki, literatury, sztuk widowiskowych, dziedzictwa kultury oraz dziedzin pokrewnych w Europie. Celami programu są: promocja europejskiej kultury i różnorodności językowej, międzynarodowa współpraca artystów i wymiana dzieł, budowanie kompetencji i konkurencyjności sektorów, rozwój publiczności i zwiększanie dostępu do kultury oraz wspieranie strategii Europa 2020.

Czy wiesz, że…

…budżet programu w latach 2014-2020 wynosi 1,46 mld EUR? Możliwe będzie dofinansowanie przynajmniej 250 000 artystów i osób zawodowo zajmujących się kulturą, 2 000 kin, 800 filmów i 4 500 tłumaczeń książek.

Kto może skorzystać z programu?

Jeśli pracujesz lub współpracujesz z instytucjami i organizacjami (publicznymi, pozarządowymi, prywatnymi przedsiębiorstwami), które prowadzą działalność kulturalną – możesz ubiegać się o wsparcie z programu.

Zgodnie z przewidywaniami ponad 300 000 artystów i pracowników sektora kultury z Europy poprzez realizację ponadnarodowych projektów będzie mogło dotrzeć do odbiorców w innych krajach. Tysiące organizacji i specjalistów skorzystają ze szkoleń w celu zdobycia nowych umiejętności i wzmocnienia swoich kwalifikacji z zakresu współpracy międzynarodowej.

Wsparta zostanie dystrybucja ponad 1 000 filmów europejskich, które docelowo dotrą do publiczności w całej Europie i poza nią. Ponad 5 500 książek i innych dzieł literackich zostanie przetłumaczonych w różnych krajach, co pozwoli autorom europejskim zaistnieć na szerszą skalę, a czytelnikom umożliwi dostęp do ich twórczości w ojczystym języku. Do udziału w kulturze mają zostać włączone miliony obywateli.

Czy program ma swoją strukturę?

Oczywiście. Dzieli się przede wszystkim na dwa komponenty: Komponent Kultura (a w ramach niego 4 obszary grantowe) oraz Komponent Media (14 obszarów grantowych). Kolejnym elementem jest część międzysektorowa, obejmująca

m.in. nagrody UE, Europejskie Stolice Kultury czy działania rotacyjnych prezydencji w Radzie Unii Europejskiej.

Czym jest Komponent Kultura?

Ta część skierowana jest do instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sektorach kultury i kreatywnych. Jego celami są przede wszystkim promocja europejskiej kultury i sztuki, zwiększanie mobilności artystów i dzieł europejskich, budowanie współpracy kulturalnej na poziomie ponadnarodowym, rozwijanie europejskiej publiczności oraz dostosowywanie sektorów kultury i kreatywnych do technologii cyfrowych oraz wdrażania innowacji.

Jakie są obszary dofinansowania?

Obszar 1 – Projekty współpracy europejskiej, które pozwalają m.in. na zdobywanie umiejętności, kompetencji i wiedzy eksperckiej.
Obszar 2 – Sieci europejskie, dzięki którym możliwe jest np. umiędzynarodowienie kariery zawodowej w UE i poza nią oraz ułatwianie dostępu do nowych możliwości zawodowych
Obszar 3 – Platformy europejskie, wspierające m.in. mobilność i rozpoznawalność twórców, szczególnie nowych talentów.
Obszar 4 – Tłumaczenia literackie, w ramach których dofinansowane mogą być tłumaczenia z jednego języka europejskiego na inny język oraz promocja książek i ich autorów.

Czym jest Komponent Media?

Ten komponent skierowany jest do producentów filmów i gier komputerowych, dystrybutorów, agentów sprzedaży, organizatorów szkoleń, festiwali filmowych, targów branżowych, wydarzeń budujących i rozwijających widownię filmów europejskich oraz projektów współpracy między instytucjami edukacyjnymi, twórców platform internetowych przeznaczonych dla profesjonalistów z branży audiowizualnej oraz kin promujących filmy europejskie. Cele komponentu to przede wszystkim wsparcie i promocja europejskiej kultury audiowizualnej, zwiększenie cyrkulacji dzieł europejskich, profesjonalizacja sektora audiowizualnego oraz pomoc w stawieniu czoła wyzwaniom rewolucji cyfrowej i globalizacji.

Obszary grantowe w Komponencie Media podzielić można na te skierowane do:

- producentów audiowizualnych,
- dystrybutorów,
- organizatorów targów filmowych, festiwali, szkoleń,
- twórców inicjatyw/organizatorów wydarzeń budujących i rozwijających widownię,

- sieci kin,
- funduszy koprodukcyjnych.

Więcej informacji

- Creative Europe
  www.eacea.ec.europa.eu/creative-europe_en
- Biuro Programu Kreatywna Europa
  www.kreatywna-europa.eu

4.6. Europa dla obywateli

Program **Europa dla obywateli** promuje aktywne obywatelstwo europejskie w kontekście zaangażowania obywateli w proces integracji europejskiej. Został on ustanowiony w 2006 roku, wprowadzając ramy prawne mające na celu pomoc organizacjom społeczeństwa obywatelskiego oraz jednostkom samorządów lokalnych wspierających integrację w Europie.

W latach 2014-2020 program **Europa dla obywateli** ma na celu przyczynianie się do lepszego rozumienia zagadnień związanych z Unią, jej historią i różnorodnością przez obywateli UE, promowanie obywatelstwa europejskiego oraz poprawę warunków społecznego i demokratycznego zaangażowania na poziomie Unii.

Szczegółowe cele programu **Europa dla obywateli**:

- **pogłębianie świadomości obywatelskiej w zakresie pamięci o przeszłości**, wspólnej historii i wartości oraz celu Unii, którym jest wspieranie pokoju, unijnych wartości i dobrobytu jej narodów poprzez stymulowanie debaty, refleksji i tworzenia sieci kontaktów,
- **zachęcanie do demokratycznego i obywatelskiego uczestnictwa Europejczyków** w skali Unii poprzez budowanie ich wiedzy na temat procesu kształtowania polityki Unii oraz promowanie możliwości społecznego i międzykulturowego zaangażowania i wolontariatu w skali całej Unii.

Kto może skorzystać z programu?

Beneficjentami programu (czyli podmiotami uprawnionymi do otrzymania dofinansowania) są głównie organizacje pozarządowe, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, jednostki samorządu terytorialnego, grupy obywateli, związki zawodowe, organizacje skupiające wolontariuszy i instytucje edukacyjne. Jeśli więc pracujesz lub współpracujesz z instytucją tego typu, a charakter programu odpowiada charakterowi jej działalności, możesz ubiegać się o środki finansowe.

Czy program ma swoją strukturę?

Program dzieli się na dwa komponenty oraz tzw. działanie horyzontalne. Komponent pierwszy dotyczy pamięci europejskiej (zatem zwiększania świadomości w zakresie pamięci, wspólnej historii i wartości oraz celu Unii). Drugi komponent wiąże się z demokratycznym zaangażowaniem i uczestnictwem obywatelskim, jego działania obejmują partnerstwa miast, sieci miast oraz projekty społeczeństwa obywatelskiego.

Działanie horyzontalne dotyczy waloryzacji, analizy, rozpowszechniania i wykorzystania wyników projektu.

Czym jest Komponent 1 – Pamięć europejska?

Fundamentem Unii Europejskiej są wartości podstawowe, takie jak wolność, demokracja i poszanowanie praw człowieka. Aby w pełni docenić ich znaczenie, konieczne jest zachowanie pamięci o przeszłości w celu wyjścia poza przeszłość i budowania przyszłości.

W ramach tego komponentu wsparcie mogą uzyskać działania zachęcające do refleksji na temat europejskiej różnorodności kulturowej i szeroko rozumianych wspólnych wartości. Finansowaniu podlegają zatem projekty zajmujące się m.in. refleksją na temat przyczyn pojawienia się reżimów totalitarnych w historii nowożytnej Europy oraz działania dotyczące punktów zwrotnych i punktów odniesienia w najnowszej historii Europy, promujące tolerancję, wzajemne zrozumienie, dialog międzykulturowy i pojednanie, które docierają w szczególności do młodszego pokolenia.

Czym jest Komponent 2 – Demokratyczne zaangażowanie i uczestnictwo obywatelskie?

Ten komponent dotyczy działań obejmujących szeroko rozumiane uczestnictwo obywatelskie, ze szczególnym uwzględnieniem działań związanych bezpośrednio ze strategiami UE, w celu zapewnienia konkretnego udziału w procesie kształtowania polityki Unii w dziedzinach związanych z celami programu. Obejmuje również projekty i inicjatywy rozwijające możliwości w zakresie wzajemnego zrozumienia, solidarności w kwestii międzykulturowego uczenia się, zaangażowania społecznego i wolontariatu w skali całej Unii.

Więcej informacji

- Europe for Citizens
  www.eacea.ec.europa.eu/europe-for-citizens_en
- Punkt Kontaktowy Europa dla obywateli
  www.europadlaobywateli.pl

4.7. Fundusze Europejskie

Czy wiesz, że… środki z **Funduszy Europejskich** pozwalają zdobywać nowe umiejętności i dokształcać się?

Europejski Fundusz Społeczny (EFS) jest jednym z pięciu głównych funduszy, poprzez które Unia Europejska wspiera rozwój społeczno-gospodarczy wszystkich swoich krajów członkowskich. Jego zasoby finansowe inwestuje w ludzi – szczególnie tych, którzy mają trudności ze znalezieniem pracy.

Kto może korzystać ze wsparcia?

Głównymi odbiorcami wsparcia **Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój** (PO WER) w Polsce w latach 2014-2020 będą osoby bezrobotne i niepracujące, zwłaszcza młode (do 29. roku życia), nie uczące się, zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, osoby niepełnosprawne, samotnie wychowujące dzieci i rodziny wielodzietne. Uczestnikami projektów będą mogły być jednak też osoby poszukujące pracy lub pragnące zwiększyć swą wiedzę, przedsiębiorcy i ich pracownicy (zwłaszcza w odniesieniu do mikro- i małych przedsiębiorstw). Dużą grupę odbiorców stanowić będą też naukowcy, studenci, nauczyciele i uczniowie, a także urzędnicy, pracownicy służby zdrowia i urzędów pracy.

Jakie wsparcie?

Zwiększać swoje szanse na rynku pracy dzięki **Funduszom Europejskim** można korzystając ze szkoleń (zarówno ogólnych – teoretycznych lub praktycznych, jak i specjalistycznych), doradztwa, dotacji, pożyczek, praktyk, staży, kursów, zatrudnienia subsydiowanego czy programów mobilnościowych.

Gdzie szukać możliwości dla siebie?

Wiadomości na temat **PO WER** szukać można na oficjalnej stronie programu – **www.power.gov.pl**. Warto sprawdzić również regionalne strony **Europejskiego Funduszu Społecznego**, wpisując w internetową wyszukiwarkę np. EFS województwo śląskie.

Informacje o szkoleniach, kursach czy studiach podyplomowych można znaleźć również na stronach Wojewódzkich Urzędów Pracy czy Powiatowych Urzędów Pracy – publikowana tam oferta wsparcia dotyczy zazwyczaj zarówno osób bezrobotnych, jak i pracujących, chcących podnosić swoje kwalifikacje.

Warto zajrzeć również na stronę **www.inwestycjawkadry.pl** – znaleźć można na niej szeroką ofertę szkoleń i studiów podyplomowych, także tych, które są współfinansowane ze środków **Europejskiego Funduszu Społecznego**.

4.8. Twoja Europa

Twoja Europa to strony internetowe przeznaczone dla obywateli UE, którzy chcą dowiedzieć się więcej o swoich prawach oraz uzyskać porady dotyczące pobytu w innych państwach Unii Europejskiej.

Dla obywateli

Wchodząc na stronę **www.europa.eu/youreurope/citizens/index_pl.htm**, możemy dowiedzieć się np. jakie dokumenty są potrzebne, kiedy chcemy wyjechać za granicę, czy możemy skorzystać w trakcie podróży z opieki zdrowotnej, a także jakich dokumentów potrzebujemy, kiedy w innym państwie chcemy zarejestrować samochód.

Strona zawiera wszystkie najistotniejsze informacje z następujących kategorii: podróże, praca i emerytura, pojazdy, formalności związane z pobytem, edukacja i młodzież, zdrowie, rodzina oraz konsumenci.

Dla przedsiębiorców

Druga część serwisu – **www.europa.eu/youreurope/business/index_pl.htm** – skierowana jest do wszystkich osób, które są zainteresowane prowadzeniem przedsiębiorstwa w Europie.

W tym miejscu można uzyskać informacje dotyczące zakładania i rozwoju firmy w państwach UE, warunków zatrudnienia personelu czy świadczenia usług za granicą. W kilku kategoriach (początki i rozwój, VAT i cła, sprzedaż za granicę, personel, wymagania dotyczące produktów, finansowanie, zamówienia publiczne, środowisko) ujęto wiedzę, którą możesz przekuć w szansę dla Twojej firmy.

Twoja Europa

Dla obywateli – **www.europa.eu/youreurope/citizens/index_pl.htm**.
Dla przedsiębiorców – **www.europa.eu/youreurope/business/index_pl.htm**.

4.9. Co jeszcze może Cię zainteresować?

Sprawdź, w jakich cyklicznych konkursach możesz wziąć udział!

JUVENES TRANSLATORES

Konkurs organizowany jest przez Komisję Europejską od 2007 roku. Ma pomóc wszystkim tym, którzy chcą uczyć się języków obcych – jego celami są: propagowanie nauki języków obcych i sztuki przekładu, wspieranie nauczycieli i uczniów oraz popularyzowanie wspólnych działań ze szkołami z zagranicy. Musimy przecież znać inne języki – motto Unii Europejskiej brzmi w końcu „zjednoczeni w różnorodności"!

Nie jest zresztą tajemnicą, że znajomość języków poszerza horyzonty, umożliwia poznawanie nowych ludzi i innych kultur, ułatwia podjęcie studiów i znalezienie pracy w dowolnym miejscu w Europie. Warto też wspomnieć, że wciąż rośnie zapotrzebowanie na tłumaczenia i usługi tłumaczy pisemnych.

Kto może wziąć udział w konkursie?

Do konkursu zgłaszają się szkoły, które mieszczą się w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej. Szkoły te muszą być uznane przez władze oświatowe co najmniej jednego państwa członkowskiego. Szkoła, zgłaszając się, wyznacza od 2 do 5 uczniów należących do określonego przez regulamin konkursu rocznika.

Jak wyglądają procedury?

Spośród szkół, które poprawnie prześlą formularze zgłoszeniowe, przeprowadzane jest losowanie elektroniczne. Liczba szkół wybranych z każdego państwa członkowskiego jest równa liczbie posłów danego państwa w Parlamencie Europejskim (np. w przypadku Polski to 51 szkół).

Dalej szkoła, która została wylosowana, wybiera uczniów, którzy będą ją reprezentować. Ci wskazać muszą parę języków, którą wybrali, czyli język, z którego zamierzają tłumaczyć oraz język, na który będą tłumaczyć. Języki można wybierać dowolnie spośród tych z grupy urzędowych języków Unii Europejskiej.

W dniu konkursu szkoły otrzymują teksty źródłowe oraz arkusze tłumaczeniowe dla uczniów. Test tłumaczeniowy odbywa się równocześnie we wszystkich szkołach uczestniczących w konkursie (ze wszystkich państw).

Odręczne tłumaczenia, przygotowane bez użycia komputerów i innych urządzeń elektronicznych (dopuszczalne jest korzystanie ze słowników w wersji papierowej), są następnie przesyłane do Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Tłumaczeń Pisemnych w Brukseli. Tam każde tłumaczenie zostaje ocenione przez zespół składający się z zawodowych tłumaczy i korektorów pracujących w Dyrekcji.

Przy ocenie tłumaczeń jury kieruje się następującymi kryteriami:

- dokładność tłumaczenia,
- poprawność tekstu (wybór wyrażeń i gramatyka),
- umiejętność płynnego wyrażania się na piśmie,
- pomysłowość zastosowanych rozwiązań.

Jury wybiera najlepsze tłumaczenie z każdego państwa członkowskiego. Laureaci konkursu zapraszani są na uroczystość wręczenia nagród do Brukseli.

Jak się przygotować?

Dobrze jest jak najdokładniej zapoznać się z pracą tłumacza pisemnego, wiedzieć, że tłumacze muszą potrafić przekazać sens wypowiedzi, zatem powinni umieć wyczuć jej kontekst, styl, a także charakteryzować się umiejętnością oddania najsubtelniejszych niuansów jej znaczenia. W przypadku tłumaczenia specjalistycznych tekstów niezbędna jest też specjalistyczna wiedza, zaś jeśli tłumaczymy np. poezję – znajomość obcej kultury oraz stylistyki obcego języka. Zdarza się też, że niektóre słowa z języka obcego nie istnieją w naszym języku ojczystym – tłumacz musi być zatem otwarty na konieczność dokonania ich adaptacji. Trzeba też pamiętać, że języki szybko poddają się zmianom i pojawiają się nowe sposoby wyrażania różnych koncepcji w różnych językach.

Więcej informacji

- oficjalna strona internetowa konkursu
  www.ec.europa.eu/translatores/index_pl.htm

EUROPEJSKA NAGRODA MŁODZIEŻOWA IM. KAROLA WIELKIEGO

Celem Europejskiej Nagrody Młodzieżowej im. Karola Wielkiego jest wspieranie rozwoju świadomości na tematy europejskie wśród młodych ludzi oraz ich zaangażowania w integrację europejską. Nagroda przyznawana jest za projekty realizowane przez młodych ludzi, które zwiększają zrozumienie, promują rozwój wspólnej tożsamości europejskiej i dają praktyczny przykład Europejczyków żyjących razem we wspólnocie.

Kto może wystartować w konkursie?

W konkursie mogą wziąć udział osoby, które realizują projekty skierowane do młodych ludzi – np. wymiany młodzieżowe czy projekty online o wymiarze europejskim. Kandydaci do nagrody powinni mieć od 16 do 30 lat. Muszą też być obywatelami lub mieszkańcami jednego z 28 państw członkowskich Unii Europejskiej.

Co dalej?

Nagrodę corocznie przyznaje Parlament Europejski wspólnie z Fundacją Międzynarodowej Nagrody im. Karola Wielkiego z Akwizgranu. Autor najlepszego projektu otrzymuje 5 000 EUR, dla zdobywcy drugiego miejsca przewidziane jest 3 000 EUR, a trzeciego – 2 000 EUR. Laureaci otrzymują również zaproszenia do zwiedzania siedziby Parlamentu Europejskiego (w Brukseli lub w Strasburgu), a uczestnicy konkursu, którzy reprezentują wybrane 28 projektów krajowych, mogą uczestniczyć w wyjeździe do Akwizgranu w Niemczech.

Więcej informacji

- oficjalna strona internetowa konkursu **www.charlemagneyouthprize.eu/pl**

Notatki

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

Podsumowanie

Mamy nadzieję, że nasz Przewodnik okazał się cennym źródłem informacji i zachęcił Was do korzystania z możliwości oferowanych przez Unię Europejską. Czytajcie, szukajcie, interesujcie się – w Europie zjednoczonej w różnorodności na pewno każdy znajdzie coś dla siebie.

Tych, którzy czują niedosyt wiedzy, albo już zdecydowali, że chcą wyjść naprzeciw europejskim szansom, zachęcamy do skorzystania z adresów i stron internetowych podanych w poszczególnych rozdziałach.

Jeśli potrzebujecie dalszych informacji o możliwościach oferowanych przez Unię Europejską, zawsze skorzystać możecie także z pomocy:

Punkt Informacji Europejskiej Europe Direct – Katowice

ul. Kościuszki 6
40-049 Katowice
tel. 32 702 11 64
fax 32 209 17 01

europedirect-katowice@europedirect-katowice.pl
www.europedirect-katowice.pl
www.facebook.com/EDKatowice

ISBN 978-83-938760-7-5